

vavo Lyceum van Twente

PTA
vwo
(eenjarig)

(inclusief examenreglement)

2020/'21

VAVO Lyceum van Twente

Ter uitvoering van artikel 31 van het
Eindexamenbesluit VO heeft de
examencommissie VAVO Lyceum van Twente vastgesteld:

Programma van Toetsing en Afsluiting

&

Examenreglement

Dit exemplaar wordt voor 1 oktober 2020 aan de inspectie
toegezonden en voor 1 oktober 2020
aan de kandidaten uitgereikt.

Enschede, september 2020
namens de examencommissie VAVO Lyceum van Twente
J.M. Bruggink, examensecretaris

Inhoud

1. Aardrijkskunde.....	4
2. Bedrijfseconomie.....	5
3. Biologie.....	6
4. Duitse taal en literatuur.....	7
5. Economie.....	8
6. Engelse taal en literatuur.....	9
7. Filosofie.....	10
8. Franse taal en literatuur.....	11
9. Geschiedenis.....	12
10. Informatica.....	13
11. Informatica-flitstraject.....	14
12. Maatschappijleer.....	15
13. Maatschappijwetenschappen.....	16
14. Management en Organisatie (bezemklas).....	17
15. Natuurkunde.....	18
16. Nederlandse taal en literatuur.....	19
17. Scheikunde.....	20
18. Wiskunde A.....	21
19. Wiskunde B.....	22
20. Wiskunde C.....	23
21. Procedure profielwerkstuk (PWS).....	24
22. Examenreglement.....	25

1. Aardrijkskunde

Toetsvorm
 H= Handelingsopdracht
 S= Schriftelijk
 P= Praktische opdracht
 M= Mondeling
 Sc= Schrijfoopdracht

Luva= Luistervaardigheid
 Leva= Leesvaardigheid
 D= Digitaal

Toetsweek	SE-nr.	Toetsvorm	Duur	Weging	Stofomschrijving
45	1	S	120 min.	2	<u>Aarde</u> : Systeem Aarde (Subdomein C1) <u>Aarde</u> : Klimaatvraagstukken (Subdomein C2)
2	2	S	120 min.	2	<u>Wereld</u> : Globalisering (Subdomein B1) <u>Gebieden</u> : Zuid-Amerika (Subdomein D1, D2)
11/12	3	S	120 min.	2	<u>Leefomgeving</u> : Wonen in Nederland (Subdomein E1) <u>Wereld</u> : Arm & Rijk (Subdomein B2)
8	4	P	n.v.t.	1	<u>Leefomgeving</u> : Geografisch onderzoek eigen omgeving (Subdomein E2) Inleveren uiterlijk zondag 28 februari 2021.

Methode: De Geo, uitgeverij ThiemeMeulenhoff, 5^e druk

Centraal Examen (CE):

- Domein Wereld: Globalisering (Hfst.1 t/m 4)
- Domein Aarde: Systeem aarde (Hfst.1 t/m 4)
- Domein Leefomgeving: Wonen in Nederland (Hfst.1 t/m 4)
- Domein Gebieden: Zuid-Amerika (Hfst.1 t/m 3)

2. Bedrijfseconomie

Toetsvorm
 H= Handelingsopdracht
 S= Schriftelijk
 P= Praktische opdracht
 M= Mondeling
 Sc= Schrijfofdracht

Luva= Luistervaardigheid
 Leva= Leesvaardigheid
 D= Digitaal

<i>Toetsweek</i>	<i>SE-nr.</i>	<i>Toetsvorm</i>	<i>Duur</i>	<i>Weging</i>	<i>Stofomschrijving</i>
45	1	S	120 min.	1	Domein A Basisvaardigheden Hfst. 1 t/m 3 Domein B Van persoon naar rechtspersoon Hfst. 5 t/m 13 Domein C Interne organisatie en personeelsbeleid Hfst. 14 t/m 16
2	2	S	120 min.	1	Domein D Investeren en financieren Hfst. 18 t/m 21 Domein E Marketing Hfst. 22 t/m 26 Domein F Financieel beleid Hfst. 28 t/m 31
11/12	3	S	120 min.	1	Domein F Financieel beleid Hfst.32 t/m 38 Domein G Verslaglegging Hfst. 39 t/m 45

Methode:

Bedrijfseconomie in balans VWO (theorieboek 1 en 2)

3. Biologie

Toetsvorm
 H= Handelingsopdracht
 S= Schriftelijk
 P= Praktische opdracht
 M= Mondeling
 Sc= Schrijfoopdracht

Luva= Luistervaardigheid
 Leva= Leesvaardigheid
 D= Digitaal

Toetsweek	SE-nr.	Toetsvorm	Duur	Weging	Stofomschrijving
45	1	S	120 min.	1	Leeropdrachtenboek 4 VWO: Thema 1: Inleiding in de biologie Thema 2: Voortplanting Thema 3: Genetica Thema 4: Evolutie Leeropdrachtenboek 5 VWO: Thema 5: Planten <i>Domein: A, C, D, E, F</i>
2	2	S	120 min.	1	Leeropdrachtenboek 4 VWO: Thema 5: Ecologie Thema 6: Mens en Milieu Leeropdrachtenboek 5 VWO: Thema 2: Waarneming en gedrag Thema 3 Stofwisseling Thema 4: DNA <i>Domein: A, B, C, D, E</i>
11/12	3	S	120 min.	1	Leeropdrachtenboek 5: Thema 1: Regeling Leeropdrachtenboek 6 VWO: Thema 1: Vertering Thema 2: Transport Thema 3: Gaswisseling en uitscheiding Thema 4: Afweer Thema 5: Samenhang <i>Domein: B</i>

Methode: Biologie voor jou –MAX 4 VWO boek + online
 Biologie voor jou –MAX 5 VWO boek + online
 Biologie voor jou –MAX 6 VWO boek + online

Examenbundel VWO-biologie 2020-2021

4. Duitse taal en literatuur

Toetsvorm

H= Handelingsopdracht

S= Schriftelijk

P= Praktische opdracht

M= Mondeling

Sc= Schrijfopdracht

Luva= Luistervaardigheid

Leva= Leesvaardigheid

D= Digitaal

Toetsweek	SE-nr.	Toetsvorm	Duur	Weging	Stofomschrijving
45	1	S	120 min.	1	Subdomein D1 Taalvaardigheden uit domein D Schrijfvaardigheid: Na Klar: hfst.1,4, 5, 6 (woorden, zinnen) + grammatica hfst. 12 deel A + B & weetwoorden 1/CE- basiswoorden pag. 16,17,18 (ex.reader)/Toolbox C signaalwoorden blz. 95,96 (75%) Schrijfopdracht B1 (25%)
2	2	S	120 min.	2	Subdomein D1 Taalvaardigheden uit domein D Schrijfvaardigheid: Na klar: hfst.2,3,7 (woorden, zinnen) + weetwoorden 2/CE- basiswoorden pag.19 t/m 22 (ex.reader)/Toolbox C signaalwoorden blz. 97,98 (25%) Schrijfvaardigheid B1 (WB Ne-Du) (75 %)
5	4*	Luva	90 min.	2	Domein B: Kijk- en Luistervaardigheid (CITO-toets) B2: Afnamedatum woensdag 3 februari 2021
11/12	3	S	90 min.	1	Domein E: Literatuur Literatuurgeschiedenis+literaire begrippen (subdomein E2, E3) + 3 literaire werken Der Vorleser; Die Verwandlung + 4 gedichten en 2 Kurzgeschichten: toets over de behandelde stromingen/behandelde werken (75%)+ alle basiswoorden CE-teksten (blz. 16 t/m 22 ex.reader) & Toolbox C 'Na klar' signaalwoorden /D veelvoorkomende woorden in examenteksten blz. 99 (25%)
11/12	5*	M	15 min.	2	Domein C: Gespreksvaardigheid Spreken (subdomein C2) en Gesprekken voeren (subdomein C1) uitgaande van B2 a.d.h.v. van 1 gelezen (literair) werk of eigen gekozen onderwerp over Duitse taal of cultuur + gespreksvaardigheid. Voorwaarde deelname mondeling: uiterlijk vrijdag 5 maart 2021 inleveren opdracht incl. poster & Duits spreekschema.

Methode: Na klar! 4^e druk (uitgeverij Malmberg)

Extra materiaal: reader vaardigheden periode 1-3 Duits (grammatica / schrijfvaardigheid / literatuur) examenreader (incl. basiswoorden/weetwoorden) + bijlage

* Bij het niet precies op tijd verschijnen bij SE4 en/of SE5 kun je niet meer tot deze toets worden toegelaten. De indeling voor het toetsmoment is bindend.

Let op: bij de moderne vreemde talen vallen enkele SE's buiten de officiële toetsweken. Voor deze SE's gelden dezelfde regels als voor de overige SE's.

5. Economie

Toetsvorm
 H= Handelingsopdracht
 S= Schriftelijk
 P= Praktische opdracht
 M= Mondeling
 Sc= Schrijfopdracht

Luva= Luistervaardigheid
 Leva= Leesvaardigheid
 D= Digitaal

Toetsweek	SE-nr.	Toetsvorm	Duur	Weging	Stofomschrijving
45	1	S	120 min.	1	Katern 1 Schaarste en ruil Katern 2 Markt: vraag en aanbod Katern 3 Marktvormen en marktfalen hfst.1
2	2	S	120 min.	1	Katern 3 Marktvormen en marktfalen hfst.2 Katern 4 Ruilen over de tijd Katern 5 Samenwerken en onderhandelen Katern 6 Risico en informatie
11/12	3	S	120 min.	1	Katern 7 Welvaart en groei Katern 8 Goede tijden en slechte tijden

Methode : Katernen 1 – 8 Pincode VWO
 Uitgeverij: Noordhoff Uitgevers

6. Engelse taal en literatuur

Toetsvormen

H= Handelingsopdracht

S= Schriftelijk

P= Praktische opdracht

M= Mondeling

Sc= Schrijfoopdracht

Luva= Luistervaardigheid

Leva= Leesvaardigheid

D= Digitaal

Toetsweek	SE-nr.	Toetsvorm	Duur	Weging	Stofomschrijving
45	1	S	120 min	1	Domein D en E: 30 hoofdstukken uit Finish Up Grammar Reader: Hfst 1 t/m 14 Boek 1: Extremely Loud & Incredibly Close
2	2	S	120 min	2	Domein D en E: Deel 1 (50%): 30 hoofdstukken uit Finish Up Grammar Reader: Hfst 15 t/m 28 Boek 2: The Bookthief Deel 2 (50%): **Schrijfvaardigheid B2
4	4*	Luva	60 min	2	Domein B: Kijk- en Luistervaardigheid (CITO) Afnamedatum: woensdag 27 januari 2021
11/12	3	S	120 min	1	Domein D en E: Finish Up Hfst 61 – 90 Boek 3: The Handmaid's Tale Literatuur: geschiedenis en begrippen
11/12	5*	M	15 min	2	Domein C: Gespreksvaardigheid & Spreekvaardigheid

Lesmaterialen:

- 1) Reading Explorer 5 Student Book (zonder ict licentie)
- 2) Finish Up
- 3) Examenbundel VWO Engels 2020/2021 (ThiemeMeulenhoff)
- 4) Reader Grammatica
- 5) Reader Literature
- 6) Extremely Loud & Incredibly Close by Jonathan Safran Foer
- 7) The Bookthief by Markus Zusak
- 8) The Handmaid's Tale by Margaret Atwood

* Bij het niet precies op tijd verschijnen bij SE4 en/of SE5 kun je niet meer tot deze toets worden toegelaten. De indeling voor het toetsmoment is bindend.

Let op: bij de moderne vreemde talen vallen enkele SE's buiten de officiële toets weken. Voor deze SE's gelden dezelfde regels als voor de overige SE's.

** Bij Schrijfvaardigheid zijn de volgende woordenboeken toegestaan: NL-EN, EN-NL en Nederlands.

7. Filosofie

Toetsvorm
 H= Handelingsopdracht
 S= Schriftelijk
 P= Praktische opdracht
 M= Mondeling
 Sc= Schrijfoopdracht

Luva= Luistervaardigheid
 Leva= Leesvaardigheid
 D= Digitaal

Toetsweek	SE-nr.	Toetsvorm	Duur	Weging	Stofomschrijving
45	1	S	120 min.	1	GLVM p. 11 t/m 116 (voorwoord + hfst. 1 t/m 4) Primaire teksten: (1) Aristoteles – Ethica Nicomachea (2) John Locke – Tweede verhandeling over het... (3) Søren Kierkegaard – Vrees en Beven ET: 4 t/m 20 C: hfst. 1 <i>Wijsgerige antropologie</i>
2	2	S	120 min.	1	GLVM: p.137 t/m 222 (hoofdstukken 6 t/m 8) Primaire teksten: (4) Joan Tronto – Caring democracy. Markets,... (5) Adam Smith – Een onderzoek naar de aard en... (6) Karl Marx – Kritiek op de politieke economie (7) Karl Marx / Friedrich Engels – Het communistisch... (8) Georg Hegel – Hoofdpijnen van de rechtsfilosofie (9) Alasdair MacIntyre – Na de deugd. Een moraal-filosofisch... (10) Michel Foucault – Discipline, toezicht en straf... ET: 21 t/m 47 C: hfst. 2 <i>Ethiek</i>
11/12	3	S	120 min.	1	GLVM: p. 223 t/m 352 (hoofdstukken 9 t/m 11 + slot) Primaire teksten: (11) Immanuel Kant – Fundering voor de metafysica... (12) Hannah Arendt – De menselijke conditie... (13) Martha Nussbaum – De breekbaarheid van het... ET: 48 t/m 77 (+ de algemene eindtermen ET 1-3) C: hfst. 4 <i>Kennistheorie</i> en hfst. 5 <i>Wetenschapsfilosofie</i>

GLVM = Het goede leven en de vrije markt, Ad Verbrugge e.a., Lemniscaat, 2018 en Geslaagd voor het goede leven, Berlage Lyceum, Boom, 2019
 PT = primaire tekst, zoals opgenomen in GLVM / ET = eindtermen
 C = Cogito, Eva-Anne Le Coultre, Diemen 2014

8. Franse taal en literatuur

Toetsvorm
 H= Handelingsopdracht
 S= Schriftelijk
 P= Praktische opdracht
 M= Mondeling
 Sc= Schrijfopdracht

Luva= Luistervaardigheid
 Leva= Leesvaardigheid
 D= Digitaal

Toetsweek	SE-nr.	Toetsvorm	Duur	Weging	Stofomschrijving
45	1	S	90 min.	1	Domein D1: - Vocabulaire (GL Ch.1+Exl H1-10) (33 ⅓%) - Grammatica (GL Ch.1+Gr H 1-7) (33 ⅓%) % Domein A: - Leestekst (33 ⅓%)
2	2	S	120 min.	1	Domein D1: - Vocabulaire (GL Ch.2+Exl H. 11-20) (25%) - Grammatica (GL Ch.2.+Gr H 8-14) (25%) - Schrijfopdracht (25%) Domein E1: - Boek (La petite fille de monsieur Linh) (25%)
4	4*	Luva	60 min.	2	Domein B: Kijk- en luistervaardigheid Afnamedatum: donderdag 28 januari 2021
11/12	3	S	120 min.	2	Domein D1: - Schrijfvaardigheid (50%) (woordenboek N-F toegestaan) Domein E: - Literatuurtoets (50%)
11/12	5*	M	15 min.	2	Domein C1 en C2 Gespreks- en spreekvaardigheid a.d.h.v. 2 zelf uitgekozen teksten en spreekvaardigheidsoefeningen uit GL. Voorwaarde deelname mondeling: Aanleveren van de 2 teksten uiterlijk vrijdag 12 februari 2021

Lesmateriaal: - Grandes Lignes Référence / Cahiers d'activités A+B / Littérature VWO
 - Grammatica reader
 - Examenidoom Frans VWO
 - Examenbundel Frans VWO
 - La petite fille de monsieur Linh (Ernst-Emmanual Schmitt)

* Bij het niet precies op tijd verschijnen bij SE4 en/of SE5 kun je niet meer tot deze toets worden toegelaten. De indeling voor het toetsmoment is bindend.

Let op: bij de moderne vreemde talen vallen enkele SE's buiten de officiële toetsweken. Voor deze SE's gelden dezelfde regels als voor de overige SE's.

9. Geschiedenis

Toetsvorm
 H= Handelingsopdracht
 S= Schriftelijk
 P= Praktische opdracht
 M= Mondeling
 Sc= Schrijfopdracht

Luva= Luistervaardigheid
 Leva= Leesvaardigheid
 D= Digitaal

Toetsweek	SE-nr.	Toetsvorm	Duur	Weging	Stofomschrijving
45	1	S	120 min.	3	- Tijdvak 1 t/m 5 - Kenmerkende Aspecten 1 t/m 26. - Historische context: De Republiek
2	2	S	120 min.	3	- Tijdvak 1 t/m 8 - Kenmerkende Aspecten 1 t/m 44 - Historische context: Verlichting
11/12	3	S	120 min.	3	- Tijdvak 1 t/m 10 - Kenmerkende Aspecten 1 t/m 49 - Historische context: Duitsland - Historische context Koude Oorlog - Geschiedenis van rechtsstaat en democratie in Nederland
Zie studiewijzer	4	P	n.v.t.	1	Uitwerking van de leerdoelen van Feniks, handgeschreven uiterlijk inleveren: Hoofdstuk 1 t/m 4 op vrijdag 13 november 2020 Hoofdstuk 5 t/m 7 op vrijdag 29 januari 2021 Hoofdstuk 8 t/m 10 op vrijdag 12 maart 2021

Methode: Feniks, Tweede Fase VWO
 Samengevat geschiedenis VWO
 Syllabus VWO Geschiedenis (Kenmerkende Aspecten en domein A)

10. Informatica

Toetsvorm
 H= Handelingsopdracht
 S= Schriftelijk
 P= Praktische opdracht
 M= Mondeling
 Sc= Schrijfofdracht

Luva= Luistervaardigheid
 Leva= Leesvaardigheid
 D= Digitaal

Toetsweek	SE-nr.	Toetsvorm	Duur	Weging	Stofomschrijving
37 - 13	5	P	-	4	Gewogen gemiddelde van de uitgevoerde praktische opdrachten, zie studiewijzer deadline: donderdag 1 april 2021
45	1	S	120 min.	3	Module I Informatica Module II Hardware Module III Software Module IV Programmeren
2	2	S	120 min.	3	Module V Datacommunicatie & Netwerken Module VI Projectmanagement Module VII Schematechnieken & Databases
3	3	D	120 min.	3	Word, HTML, Java, CSS
11/12	4	D	120 min	3	Excel, SQL

Methode: Fundament Informatica 2016.
 Uitgeverij: Instruct www.instruct-online.nl

Voor elke praktische opdracht moet het cijfer 5,5 of hoger zijn behaald.

11. Informatica-flitstraject

Toetsvorm
 H= Handelingsopdracht
 S= Schriftelijk
 P= Praktische opdracht
 M= Mondeling
 Sc= Schrijfopdracht

Luva= Luistervaardigheid
 Leva= Leesvaardigheid
 D= Digitaal

Toetsweek	SE-nr.	Toetsvorm	Duur	Weging	Stofomschrijving
32	1	S	120 min.	3	Module I Informatica Module II Hardware Module III Software Module IV Programmeren
32	2	S	120 min.	3	Module V Datacommunicatie & Netwerken Module VI Projectmanagement Module VII Schematechnieken & Databases
33	3	D	120 min.	3	Word, HTML, Java, CSS
34	4	D	120 min	3	Excel, SQL
35	5	P		4	Gewogen gemiddelde van de uitgevoerde praktische opdrachten, zie studiewijzer

Methode: Fundament Informatica 2016.
 Uitgeverij: Instruct www.instruct-online.nl

Voor elke praktische opdracht moet het cijfer 5,5 of hoger zijn behaald.

12. Maatschappijleer

Toetsvorm
 H= Handelingsopdracht
 S= Schriftelijk
 P= Praktische opdracht
 M= Mondeling
 Sc= Schrijfoopdracht

Luva= Luistervaardigheid
 Leva= Leesvaardigheid
 D= Digitaal

<i>Toetsweek</i>	<i>SE-nr.</i>	<i>Toetsvorm</i>	<i>Duur</i>	<i>Weging</i>	<i>Stofomschrijving</i>
45	1	S	90 min.	1	Hfst.1: Wat is maatschappijleer? Hfst.2: Rechtsstaat
2	2	S	90 min.	1	Hfst.3: Parlementaire democratie
11/12	3	S	90 min.	1	Hfst.4: Pluriforme samenleving Hfst.5: Verzorgingsstaat

Methode: Thema's Maatschappijleer HAVO/VWO (gemeenschappelijk deel) (uitgeverij Essener)
 + Werkboek

13. Maatschappijwetenschappen

Toetsvorm
 H= Handelingsopdracht
 S= Schriftelijk
 P= Praktische opdracht
 M= Mondeling
 Sc= Schrijfoopdracht

Luva= Luistervaardigheid
 Leva= Leesvaardigheid
 D= Digitaal

<i>Toetsweek</i>	<i>SE-nr.</i>	<i>Toetsvorm</i>	<i>Duur</i>	<i>Weging</i>	<i>Stofomschrijving</i>
45	1	S	120 min.	3	Boek 1, Hoofdstuk 1 t/m 5
2	2	S	120 min.	3	Boek 1 en 2, Hoofdstuk 1 t/m 11
11/12	3	S	120 min.	3	Boek 1, 2 en 3, Hoofdstuk 1 t/m 16
Zie studiewijzer	4	P	nvt	1	Analyse van een sociale actualiteit Inleverdatum 27-11-2020

Methode: Seneca Maatschappijwetenschappen. Lesboek en werkboek deel 1, 2 & 3.

CE: Het centraal examen heeft betrekking op de (sub)domeinen B1, B2 en B3, C, D en E, in combinatie met domein A

14. Management en Organisatie (bezemklas)

Toetsvorm
 H= Handelingsopdracht
 S= Schriftelijk
 P= Praktische opdracht
 M= Mondeling
 Sc= Schrijfoopdracht

Luva= Luistervaardigheid
 Leva= Leesvaardigheid
 D= Digitaal

Toetsweek	SE-nr.	Toetsvorm	Duur	Weging	Stofomschrijving
45	1	S	120 min.	1	Domein A Vaardigheden Hfst.1 t/m Hfst.3 Domein B Interne organisatie en personeelsbeleid Hfst.5 t/m Hfst.9 Domein C Financiering van activiteiten Hfst.10 t/m Hfst.13 + Hfst. 16
2	2	S	120 min.	1	Domein C Financiering van activiteiten Hfst.14 & 15 Domein D Marketing beleid Hfst.17 t/m Hfst.20 Domein E Financieel beleid Hfst.22 t/m Hfst.28
11/12	3	S	120 min.	1	Domein E Financieel beleid Hfst.29 t/m Hfst.34 Domein G Externe financiële verslaggeving Hfst.41 t/m Hfst.47

Methode: Management & Organisatie In Balans, 7^e druk, VWO
 Uitgeverij: Van Vlimmeren B.V.

15. Natuurkunde

Toetsvorm

H= Handelingsopdracht

S= Schriftelijk

P= Praktische opdracht

M= Mondeling

Sc= Schrijfopdracht

Luva= Luistervaardigheid

Leva= Leesvaardigheid

D= Digitaal

Toetsweek	SE-nr.	Toetsvorm	Duur	Weging	Stofomschrijving
45	1	S	120 min.	1	Boek Hfst. 4V 1 Beweging in beeld 4V 2 Elektriciteit 4V 3 Kracht en beweging 4V 6 Energie en beweging 5V 7 Stoffen en materialen Keuzehoofdstuk "Biofysica"
2	2	S	120 min.	1	Boek Hfst. 4V 4 Trillingen en Cirkelbew 4V 5 Straling 5V 8 Hemelmechanica 5V 9 Golven 5V 10 Medische beeldvorming Keuzehoofdstuk "Relativiteit"
11/12	3	S	120 min.	1	Boek Hfst. 5V 11 Astrofysica 6V 12 Elektrische velden 6V 13 Magnetische velden 6V 14 Mechanica in samenhang 6V 15 Quantumwereld

Methode: Overal Natuurkunde VWO vierde editie

Uitgever: Noordhoff Uitgevers

16. Nederlandse taal en literatuur

Toetsvorm
 H= Handelingsopdracht
 S= Schriftelijk
 P= Praktische opdracht
 M= Mondeling
 Sc= Schrijfoopdracht

Luva= Luistervaardigheid
 Leva= Leesvaardigheid
 D= Digitaal

Toetsweek	SE-nr.	Toetsvorm	Duur	Weging	Stofomschrijving
39 t/m 10	6	H	n.v.t.	O/V*	Opdrachtenboek Werkboek Taalvaardigheid inleveren uiterlijk 5 maart 2021 om 12:00 uur definitieve beoordeling uiterlijk 12 maart 2021 om 12:00 uur
39 t/m 12	5	M**	1 x 15 min. en 1 x 10 min.	2	mondellnge presentatie en een pitch: n.a.v. minimaal één literair werk
45	1	S	120 min.	2	literatuurgeschiedenis twee literaire werken poëzieanalyse woordenschat spelling/grammatica tekstverklaring
2	2	S	120 min.	2	literatuurgeschiedenis twee literaire werken poëzieanalyse woordenschat spelling/grammatica tekstverklaring
7	4	S	60 min.	1	literatuurgeschiedenis en twee literaire werken
11/12	3	S/D	120 min.	2	schrijfoopdracht: gedocumenteerd schrijven (op de computer)

*O=onvoldoende, V=voldoende (zie examenreglement Art. 35d lid 8). De voorwaarden worden gepubliceerd via Teams. Bij een onvoldoende volgt uitsluiting van het centraal examen Nederlands.

** Bij het niet precies op tijd verschijnen bij SE5 kun je niet meer tot deze toets worden toegelaten. Aanmelding voor een bepaalde toetsweek, vindt plaats in overleg met de docent. Indeling voor dat toetsmoment is bindend.

17. Scheikunde

Toetsvorm
H= Handelingsopdracht
S= Schriftelijk
P= Praktische opdracht
M= Mondeling
Sc= Schrijfoopdracht

Luva= Luistervaardigheid
Leva= Leesvaardigheid
D= Digitaal

Toetsweek	SE-nr.	Toetsvorm	Duur	Weging	Stofomschrijving
45	1	S	120 min.	1	Chemisch rekenen Bindingstypen Organische chemie Zouten Reacties in beweging
2	2	S	120 min.	1	Evenwichten Zuren en basen Ruimtelijke bouw van moleculen Redox chemie Organische verbindingen
11/12	3	S	120 min.	1	Reactiemechanismen Materialen Analysetechnieken Chemie van het leven Industriële chemie

Lesmethode: Nova MAX boek+online, Malmberg 4 ,5 en 6 vwo

Toegestane leermiddelen: Binas (6de editie) en rekenmachine (niet grafisch).

18. Wiskunde A

Toetsvorm

H= Handelingsopdracht

S= Schriftelijk

P= Praktische opdracht

M= Mondeling

Sc= Schrijfoopdracht

Luva= Luistervaardigheid

Leva= Leesvaardigheid

D= Digitaal

Toetsweek	SE-nr.	Toetsvorm	Duur	Weging	Stofomschrijving
45	1	S	120 min.	3	VWO A/C deel 1 hfst. 1, 2, 3 en 4 VWO A/C deel 2 hfst. K VWO A deel 4 hfst. 12, § 1 en 2 getallen en variabelen (1), combinatoriek (2), verbanden en grafieken (3), het kansbegrip (4), lineair programmeren (K), exponentiële groei en groeiformules (12)
2	2	S	120 min.	3	VWO A/C deel 2 hfst. 5, 6 en 7 VWO A deel 3 hfst. 8 en 10 beschrijvende statistiek (5), machts- verbanden (6), kansrekening (7), rijen en veranderingen (8), differentiëren (10)
2	4	P	60 min.	1	Statistiek met ICT
11/12	3	S	120 min.	3	VWO A deel 3 hfst. 9 en 11 VWO A deel 4 hfst. 12, 13 en 14 kansverdelingen (9), het toetsen van hypothesen (11), exponenten en logaritmen (12), toepassingen van de differentiaalrekening (13), allerlei formules (o.a. sinusoiden), variabelen vrijmaken en formules omvormen (14).

Methode: Getal en ruimte VWO A/C deel 1 en 2, VWO A deel 3 en 4, 11^e editie; Uitgeverij: EPN

In het Centraal Examen worden de volgende hoofdstukken getoetst:

- VWO A/C deel 1 hfst. 1, 2 en 3
- VWO A/C deel 2 hfst. 6
- VWO A deel 3 hfst. 8 en 10
- VWO A deel 4 hfst. 12, 13 en 14

19. Wiskunde B

Toetsvorm
 H= Handelingsopdracht
 S= Schriftelijk
 P= Praktische opdracht
 M= Mondeling
 Sc= Schrijfoopdracht

Luva= Luistervaardigheid
 Leva= Leesvaardigheid
 D= Digitaal

Toetsweek	SE-nr.	Toetsvorm	Duur	Weging	Stofomschrijving
45	1	S	120 min.	1	VWO B deel 1 hfst. 1-2-3 VWO B deel 2 hfst. 5-6 VWO B deel 3 hfst. 9 VWO B deel 4 hfst. 13 Vergelijkingen, ongelijkheden, functies en grafieken, differentiaalrekening, exponenten en logaritmen, algebra en meetkunde
2	2	S	120 min.	1	VWO B deel 1 hfst. 4 VWO B deel 2 hfst. 7-8 VWO B deel 3 hfst. 12 Vergelijking, ongelijkheden, functies en grafieken, differentiaalrekening (betrekking op goniometrische functies). algebra en meetkunde, goniometrie, meetkunde met vectoren
11/12	3	S	120 min.	1	VWO B deel 3 hfst. 10-11 VWO B deel 4 hfst. 14-15 keuzeonderwerp Vergelijkingen, ongelijkheden, functies en grafieken, differentiaalrekening, algebraïsche vaardigheden, exponenten en logaritmen, integraalrekening, meetkunde met vectoren

Methode: Getal en ruimte VWO B 11ed Tweede Fase; Uitgeverij: EPN

CE: de gehele leerstof van alle schoolexamens samen m.u.v. het keuzeonderwerp

20. Wiskunde C

Toetsvorm
 H= Handelingsopdracht
 S= Schriftelijk
 P= Praktische opdracht
 M= Mondeling
 Sc= Schrijfopdracht

Luva= Luistervaardigheid
 Leva= Leesvaardigheid
 D= Digitaal

Toetsweek	SE-nr.	Toetsvorm	Duur	Weging	Stofomschrijving
45	1	S	120 min.	3	VWO A/C deel 1 hfst. 1, 2, 3 en 4 VWO A/C deel 2 hfst. K VWO C deel 3 hfst. 8 getallen en variabelen (1), combinatoriek (2), verbanden en grafieken (3), het kansbegrip (4), lineair programmeren (K), regelmaat en veranderingen(8)
2	2	S	120 min.	3	VWO A/C deel 2 hfst. 5, 6 en 7 VWO C deel 3 hfst. 10 (alleen §10.1 en § 10.2) VWO C deel 4 hfst 14 beschrijvende statistiek (5), machts- verbanden (6) , kansrekening (7), meetkunde (10), meetkundige figuren (14)
2	4	P	60 min.	1	Statistiek met ICT
11/12	3	S	120 min.	3	VWO C deel 3 hfst. 9 VWO C deel 3 hfst. 10 (alleen §10.3 en § 10.4) VWO C deel 4 hfst. 12 en 13 kansverdelingen (9), meetkunde (10), logisch redeneren (12), allerlei formules, variabelen vrijmaken en formules omvormen (13).

Methode: Getal en ruimte VWO A/C deel 1 en 2, VWO C deel 3 en 4, 11^e editie; Uitgeverij: EPN

In het Centraal Examen worden de volgende hoofdstukken getoetst:

- VWO A/C deel 1 hfst. 1, 2 en 3
- VWO A/C deel 2 hfst. 6
- VWO C deel 3 hfst. 8 en 10
- VWO C deel 4 hfst. 12, 13 en 14

21. Procedure profielwerkstuk (PWS)

HAVO en VWO
Schooljaar 2020-2021
Het PWS omvat 80 klokuren

Week 37-38	<p><u>Vaststelling vak, docent en onderwerp na goedkeuring van vakdocent.</u> Koppeling vakdocent en leerling wordt verwerkt in Apprentice door de contactpersoon voor alle profielwerkstukken, mw. N. Göncü (ngoncu@rocvantwente.nl)</p> <p>Actie: De kandidaat bevestigt het onderwerp Uiterste datum: 18-09-2020</p>
Week 39-41	<p>Hoofd- en deelvragen, plan van aanpak, start inleiding en achtergrondinformatie en voorlopige bronnenlijst en logboek gereed. Goedkeuring door vakdocent en leerling in Apprentice.</p> <p>Actie: De kandidaat verwerkt bovenstaande punten in het PWS in Apprentice en levert deze in. Docent geeft akkoord en/of verbeterpunten. Uiterste datum: 9-10-2020</p>
Week 42-50	<p>In een <u>voortgangsgesprek</u> tussen kandidaat en vakdocent wordt de uitwerking van de hoofd- en deelvragen geëvalueerd.</p> <p>Actie: De kandidaat heeft de inleiding, deelvragen en voorlopige conclusie verwerkt in het PWS in Apprentice en levert deze in. Op basis hiervan plant de kandidaat een voortgangsgesprek met de vakdocent. Docent geeft akkoord en/of verbeterpunten. Uiterste datum: 11-12-2020</p>
Week 50-4	<p><u>Inleveren ruwe versie PWS</u></p> <p>Actie: De kandidaat levert de ruwe versie van het PWS in via Apprentice. Docent geeft akkoord en/of verbeterpunten. Uiterste datum: 29-01-2021</p>
Week 5-10	<p><u>Inleveren definitieve versie PWS</u></p> <p>Actie: De kandidaat levert de definitieve van het PWS in via Apprentice. Docent geeft akkoord voor ontvangst. Uiterste datum: 12-03-2021</p>
Week 12-13	<p><u>Mondelinge presentatie – duur: 45 min</u></p> <p>Actie: vakdocent plant de mondelinge presentaties in en maakt een afspraak met de kandidaat en mailt tijd en datum naar de contactpersoon voor alle profielwerkstukken, mw. N. Göncü (ngoncu@rocvantwente.nl) Data presentaties: 15-03-2021 t/m 26-03-2021</p>

Weging en Beoordeling

- Het is van groot belang dat de kandidaat op tijd begint en bezig blijft met het PWS, want overschrijding van een deadline zonder geldige of acceptabele reden kan consequenties hebben voor de beoordeling of zelfs het behalen van een cijfer voor het PWS.
- De totstandkoming van de schriftelijke versie wordt bij iedere deadline beoordeeld volgens de beoordelingsrubric die beschikbaar wordt gesteld in Apprentice.
- Na de mondelinge presentatie wordt er een eindcijfer bepaald waarbij de beoordeling van de schriftelijke versie voor 75% en de mondelinge presentatie ook voor 25% meetelt.
- Het (gehele) eindcijfer van het PWS vormt met het eindcijfer voor in ieder geval maatschappijleer een combinatiecijfer. Dit combinatiecijfer komt tot stand door van de afzonderlijke cijfers – in gehelen – het gemiddelde te nemen. De afzonderlijke cijfers dienen minimaal 4 te zijn.

Examenreglement

VWO-HAVO

en

VMBO

2020-2021

volledige tekst

VAVO Lyceum van Twente
Piet Heinstraat 4-6, Enschede

EXAMENREGLEMENT: SNEL OPZOEKEN

Eindexamen:	Afnemen	art. 3
	Certificaat	art. 53 lid 2
	Commissie van beroep	art. 5a
	Cijferlijst	art. 52, 53
	Cijferlijst (10 jaar)	art. 48 lid 5
	Combinatiecijfer	art. 49 lid 4
	Deeleindexamen	art. 2 lid 1; art. 53
	Diploma	art. 52
	Diploma 3 ^e tijdvak	art. 52 lid 2
	Diploma, duplicaat	art. 54
	Diploma, ondertekening	art. 52 lid 6
	Eindcijfer	art. 47
	Eindexamen atheneum	art. 11
	Eindexamen gymnasium	art. 12
	Eindexamen havo	art. 13
	Eindexamen vmbo	art. 22-25
	Examencommissie VAVO	art. 5a
	Examenprogramma	art. 7
	Indeling	art. 4
	Onregelmatigheden	art. 5
	Secretaris	art. 5a
	Toelating	art. 2
	Uitslag naar IBG/Inspectie	art. 56
	Uitslagregels	art. 49, 50
	Uitslagvaststelling	art. 48
	Vakkenkeuze	art. 8
	Vrijstellingen	art. 9, 10, 11-13, 22
	Vrijstellingsbewijzen	art. 48 lid 5
	Vrijstellingsregeling oud > nieuw	art. VO/BOB/00/48114
Schoolexamen:	5 minuten aanwezig	art. 35d lid 21
	1 ^e half uur	art. 35d lid 10
	Aanvangstijdstip	art. 32
	Afsluiting(sprobleem)	art. 32
	Afwezigheid	art. 35d lid 20; art. 5 lid 1
	Beoordeling	art. 33, 35, 35d lid 4,5
	Beroep	art. 35d lid 18
	Bewaren	art. 35c lid 2
	Commissie van beroep	art. 5a
	Cijfer berekenen	art. 35d lid 5
	Eindcijfer	art. 47 lid 3
	Eindcijfers inleveren	art. 35d lid 6
	Eindcijfer meedelen	art. 35d lid 7
	Examendossier	art. 35c
	Geschillen	art. 35d lid 18
	Handicap	art. 55
	Herkansing	art. 35a
	Herkansing in PTA	art. 31
	“Herkansing”	art. 35d lid 9
	Hulpmiddelen	art. 35d lid 15
	Inleveren cijfers	art. 35d lid 6
	Inleveren werk(docent)	art. 35d lid 3
	Inleveren werk(leerling)	art. 35d lid 17
	Inzage	art. 35d lid 3
	Jassen, tassen	art. 35d lid 14
	Laatste kwartier	art. 35d lid 13
	Mededeling over SE	art. 35d lid 19

Mobieltje	art. 35d lid 14
Mondeling	art. 35d lid 2
Nadere voorschriften	art. 35d lid 22
Onregelmatigheden	art. 5
Overmacht	art. 35d lid 8
Problemen	art. 35d lid 18
Profielwerkstuk HAVO/VWO	art. 4 lid 2; art. 4a; art. 33
Profielwerkstuk VMBO	art. 4 lid 3; art. 35 lid 3
Pta	art. 35d lid 1
Pta-inhoud	art. 31
Regels	art. 35d
Te laat	art. 35d lid 11
Verlaten examenzaal	art. 35d lid 12
Verlenging	art. 35d lid 16
Ziekte	art. 35d lid 8
Centraal examen:	
10 minuten aanwezig	art. 40 lid 25
1 ^e uur	art. 40 lid 11
Afwezigheid	art. 45; art. 40 lid 10; art. 5 lid 1
Beoordeling	art. 41 lid 1-3; art.42
Bewaren	art. 57
CEVO	art. 39; art 40 lid 17
Commissie van beroep	art. 5a
Elektronisch rekenapparaat	art. 40 lid 6
Gecommitteerden	art. 36; art. 41 lid 2-3
Geheimhouding	art. 40 lid 1
Geheimhouding 3 ^e termijn	art. 37 lid 5
Gewaarmerkt papier	art. 40 lid 3
Grafische rekenmachine	art. 40 lid 7,8
Handicap	art. 55
Herkansing	art. 51, art. 35d lid 9
Herkansing staatsex.cie.	art. 37 lid 4
Hulpmiddelen	art. 40 lid 2-9
Hulpmiddelen basispakket	art. 40 lid 5
Hulpmiddelen bekendmaken	art. 40 lid 2
Inleveren examenwerk(LL)	art. 40 lid 22
Inzage	art. 57
Inzage 3 ^e termijn	art. 37 lid 5
Jassen, tassen	art. 40 lid 12
Kernvakkenregeling	art. 49 lid 3
Kladpapier	art. 40 lid 4
Laatste kwartier	art. 40 lid 11
Ministeriële regeling	art. 40 lid 24
Mobieltje	art. 40 lid 12
Naam op examenpapier	art. 40 lid 13
Openen enveloppen	art. 40 lid 14
Opgave kandidaten	art. 38
Opgaven uitdelen	art. 40 lid 15
Opgaven(mededeling over)	art. 40 lid 17
Onregelmatigheden	art. 5
Proces verbaal	art. 40 lid 23
Potlood(niet met)	art. 40 lid 13
Regels	art. 40
Regels toezichthouder	art. 40 lid 10, 13-16, 18-22
Te laat	art. 40 lid 16
Toezicht	art. 40 lid 18
Tijdvakken	art. 37
Tweede correctie	art. 41 en 42
Verlaten examenzaal	art. 40 lid 19
Verlenging	art. 40 lid 20
Voorschriften bekendmaken	art. 40 lid 26

Inhoud

Dit examenreglement is gebaseerd op het eindexamenbesluit VO. De daarin gehanteerde nummering is overgenomen vanwege de verwijzingen en de (bijna) jaarlijkse wijzigingen in dit besluit.

Hoofdstuk I   Algemene bepalingen

Artikel 1	Begripsbepalingen
Artikel 2	Toelating tot het eindexamen
Artikel 3	Afnemen eindexamen
Artikel 4	Indeling eindexamen; profielwerkstuk VMBO
Artikel 4a	Profielwerkstuk HAVO/VWO
Artikel 5	Onregelmatigheden
Artikel 5a	Commissies

Hoofdstuk II   Inhoud van het eindexamen

Artikel 7	Examenprogramma
Artikel 8	Begrenzing mogelijkheden vakkenkeuze kandidaten
Artikel 9	Vrijstelling vavo van rechtswege
Artikel 10	Vrijstellingen vavo op verzoek
Artikel 10a	Vrijstellingsprocedure
Artikel 11	Eindexamen vwo (atheneum)
Artikel 12	Eindexamen vwo (gymnasium)
Artikel 13	Eindexamen havo
Artikel 22	Eindexamen vmbo theoretische leerweg
Artikel 23	Eindexamen vmbo basisberoepsgerichte leerweg
Artikel 24	Eindexamen vmbo kaderberoepsgerichte leerweg
Artikel 25	Eindexamen vmbo gemengde leerweg

Hoofdstuk III   Regeling van het eindexamen

Afdeling 1   Examenreglement en Programma van toetsing en afsluiting

Artikel 31	Examenreglement en Programma van toetsing en afsluiting
------------	---

Afdeling 2   Schoolexamen

Artikel 32	Schoolexamen
Artikel 33	Mededeling beoordeling schoolexamen
Artikel 35	Beoordeling schoolexamen
Artikel 35a	Herkansing schoolexamen
Artikel 35b1	Herexamen schoolexamen vmbo
Artikel 35c	Examendossier
Artikel 35d	Organisatie en regels omtrent het schoolexamen

Hoofdstuk IV   Centraal examen en rekentoets (n.v.t.)

Artikel 36	Gecommitteerden
Artikel 37	Tijdvakken en afneming centraal examen
Artikel 37a	Centraal examen voorlaatste leerjaar
Artikel 38	Opgave kandidaten centraal examen
Artikel 40	Organisatie en regels omtrent het centraal examen
Artikel 41	Beoordeling centraal examen
Artikel 42	Vaststelling score en cijfer centraal examen
Artikel 43	Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen

Artikel 44	Onvoorziene omstandigheden centraal examen
Artikel 45	Verhinderend centraal examen

Hoofdstuk V   Uitslag, herkansing en diplomering

Artikel 47	Eindcijfer eindexamen
Artikel 48	Vaststelling uitslag
Artikel 49	Uitslag eindexamen leerwegen vmbo
Artikel 50	Uitslag eindexamen vwo en havo
Artikel 51	Herkansing centraal examen
Artikel 51a	Herkansing rekentoets (n.v.t.)
Artikel 52	Diploma en cijferlijst
Artikel 52a	Voorschriften judicium cum laude
Artikel 53	Certificaat en cijferlijst
Artikel 54	Duplicaten en afgifte verklaringen en vervangende opleidingsdocumenten

Hoofdstuk VI   Overige bepalingen

Artikel 55	Afwijking wijze van examineren
Artikel 56	Gegevensverstrekking
Artikel 57	Bewaren examenwerk
Artikel 58	Afwijkende inrichting examen
Artikel 59	Spreiding voltooiing eindexamen
Artikel 60	Hardheidsclausule
Artikel 69	Verantwoordelijkheid

Examenreglement VAVO Lyceum van Twente

Piet Heinstraat 4-6, Enschede

De examencommissie VAVO
(ROC van Twente, VAVO Lyceum van Twente),
overwegende, dat ter uitvoering van artikel 31 van het
"Eindexamenbesluit VO"
een examenreglement moet worden vastgesteld, besluit:

Hoofdstuk I. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsbepalingen

1. In dit besluit wordt verstaan onder:

“de wet”:

Wet op het voortgezet onderwijs;

“Onze Minister”:

Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;

“inspectie”:

de inspectie, bedoeld in artikel 1 van de Wet op het onderwijstoezicht;

“CvTE”:

College voor Toetsen en Examens, genoemd in artikel 2, eerste lid, van de Wet College voor Toetsen en Examens;

“bevoegd gezag”:

het bevoegd gezag, bedoeld in artikel 1 van de wet, indien het een school voor voortgezet onderwijs betreft, en het bevoegd gezag, bedoeld in artikel 1.1.1, onderdeel w, onder 1 en 2, van de Wet educatie en beroepsonderwijs, indien het een instelling voor educatie en beroepsonderwijs betreft;

“kandidaat”:

ieder die door het bevoegd gezag tot het eindexamen of deeleindexamen wordt toegelaten;

“gecommitteerde”:

een gecommitteerde als bedoeld in artikel 29, tweede lid, van de wet en artikel 36 van dit besluit;

“vwo”:

voorbereidend wetenschappelijk onderwijs als bedoeld in artikel 7 van de wet;

“havo”:

hoger algemeen voortgezet onderwijs als bedoeld in artikel 8 van de wet;

“mavo”:

middelbaar algemeen voortgezet onderwijs als bedoeld in artikel 9 van de wet;

“vbo”:

voorbereidend beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 10a van de wet;

“vmbo”:

voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs als bedoeld in artikel 21 van de wet;

“opleiding vavo”:

een opleiding voortgezet algemeen volwassenonderwijs als bedoeld in artikel 7.3.1., eerste lid, onderdeel a, van de Wet educatie en beroepsonderwijs;

- “instelling voor educatie en beroepsonderwijs”:
 een instelling als bedoeld in artikel 1.1.1., onderdeel b, van de Wet educatie en beroepsonderwijs, voor zover het betreft door die instelling verzorgde opleidingen vavo;
- “school”:
 een school voor vwo, een school voor havo, een school voor mavo, een school voor vbo of een instelling voor educatie en beroepsonderwijs, tenzij anders blijkt;
- “school voor voortgezet onderwijs”:
 een school voor vwo, een school voor havo, een school voor mavo, een school voor vbo;
- “leerling”:
 een leerling aan een school voor voortgezet onderwijs of een deelnemer aan een opleiding vavo;
- “schooljaar”:
 het tijdvak dat aanvangt op 1 augustus en eindigt op 31 juli van het daaropvolgende jaar, daaronder mede begrepen het studiejaar, bedoeld in artikel 1.1.1, onderdeel r, van de Wet educatie en beroepsonderwijs;
- “examinator”:
 degene die is belast met het afnemen van het examen in een vak;
- “examenbureau”:
 de ondersteunende dienst ten behoeve van de examencommissie;
- “examencommissie vavo”:
 de in artikel 7.4.11, tweede lid, juncto artikel 7.4.5. van de Wet educatie en beroepsonderwijs bedoelde examencommissie voor een opleiding vavo;
- “eindexamen”:
 een examen ten minste in het geheel van de voorgeschreven vakken;
- “eindexamen vmbo”:
 een eindexamen dat leidt tot een diploma vmbo voor zover het betreft de theoretische leerweg, de basisberoepsgerichte leerweg, de kaderberoepsgerichte leerweg of de gemengde leerweg;
- “deeleindexamen”:
 een examen in één of meer van de voor het eindexamen voorgeschreven vakken;
- “staatsexamen”:
 een examen dat volledig onder de verantwoordelijkheid van het College voor Toetsen en Examens (CvTE) valt;
- “herkansing”:
 het opnieuw deelnemen aan een toets van het centraal examen of het schoolexamen;
- “examenstof”:
 de aan de kandidaat te stellen eisen;
- “eindexamenbesluit”:
 het Eindexamenbesluit VWO – HAVO – MAVO – VBO;
- “vakken”:
 algemene vakken, profielvakken, beroepsgerichte keuzevakken en andere programma-onderdelen;

“algemene vakken”:

vakken niet zijnde profielvakken genoemd in artikel 26h, eerste lid, respectievelijk bedoeld in artikel 26i, eerste lid, van het Inrichtingsbesluit W.V.O., en niet zijnde beroepsgerichte keuzevakken als bedoeld in artikel 26j van dit besluit;

“kunstvakken”:

de vakken behorende tot de beeldende vorming, alsmede muziek, dans en drama;

“profielvak”:

vak, genoemd in artikel 26h, eerste lid, respectievelijk bedoeld in artikel 26i, eerste lid van het Inrichtingsbesluit WVO;

“profiel”:

een in artikel 10, derde lid, 10b, derde lid, 10d, derde lid, of 12, derde lid, van de wet bedoeld profiel;

“leerweg”:

de basisberoepsgerichte leerweg, bedoeld in artikel 10b van de wet, de kaderberoepsgerichte leerweg, bedoeld in artikel 10b van de wet, de gemengde leerweg, bedoeld in artikel 10d van de wet en de theoretische leerweg, bedoeld in artikel 10 van de wet;

“profielwerkstuk”:

het in artikel 4 bedoelde profielwerkstuk;

“toets”:

een toets met schriftelijke of mondelinge vragen en opdrachten, of een praktische opdracht, tenzij anders blijkt.

2. Waar in dit besluit wordt gesproken van “directeur en de secretaris”, wordt daaronder wat instellingen voor educatie en beroepsonderwijs betreft verstaan, de examencommissie vavo, tenzij anders blijkt.

Artikel 2 Toelating tot het eindexamen

1. Het bevoegd gezag stelt de leerlingen van de school in de gelegenheid ter afsluiting van de opleiding een eindexamen of één of meer deeleindexamens af te leggen.
2. Het bevoegd gezag kan tot het eindexamen toelaten kandidaten die niet als leerling van de school zijn ingeschreven.
3. Het bevoegd gezag kan kandidaten als bedoeld in het tweede lid eveneens in de gelegenheid stellen een of meer deeleindexamens aan de desbetreffende school af te leggen.
4. Kandidaten als bedoeld in het tweede lid, die worden toegelaten tot het eindexamen van een school voor voortgezet onderwijs, zijn aan het bevoegd gezag een vooraf overeengekomen bedrag verschuldigd.

Artikel 3 Afnemen eindexamen

De examencommissie VAVO en de examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het eindexamen af.

Artikel 4 Indeling eindexamen; profielwerkstuk

1. Het eindexamen kan voor ieder vak bestaan uit een schoolexamen, uit een centraal examen dan wel uit beide.
2. Het schoolexamen VWO, HAVO en VMBO, voor zover het betreft de theoretische leerweg, bedoeld in artikel 10 van de wet, of de gemengde leerweg, bedoeld in artikel 10d van de wet, omvat mede een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel.

3. Het profielwerkstuk in het VWO en HAVO heeft betrekking op één of meer vakken van het eindexamen. Ten minste één van deze vakken heeft een omvang van 400 uur of meer voor vwo en 320 uur of meer voor havo.
4. Het profielwerkstuk in het VMBO heeft betrekking op een thema uit het profiel waarin de leerling onderwijs volgt.

Artikel 4a Profielwerkstuk HAVO en VWO

1. Het profielwerkstuk heeft betrekking op een vak uit het profiel. Dit vak kan tevoren door de school worden aangewezen.
2. De examencommissie VAVO heeft een 'Procedure Profielwerkstuk' vastgesteld en in het PTA opgenomen. De kandidaat is verplicht deze procedure nauwgezet te volgen.
3. Het profielwerkstuk wordt beoordeeld zoals het in PTA is beschreven.
4. Om voor een diploma in aanmerking te komen moet het profielwerkstuk beoordeeld zijn met een geheel cijfer, groter of gelijk aan 4.
5. Indien er sprake is van een vrijstelling geldt art. 9 lid 1 e.

Artikel 4b Profielwerkstuk VMBO

1. Het schoolexamen VMBO omvat mede een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel.
2. Het profielwerkstuk wordt gemaakt gedurende een in het Programma van Toetsing en Afsluiting aangegeven week (weken).
3. Het profielwerkstuk wordt beoordeeld zoals het in het PTA is beschreven.
4. De examencommissie VAVO heeft aanwijzingen voor het profielwerkstuk vastgesteld en in het PTA opgenomen. De kandidaat is verplicht deze aanwijzingen nauwgezet te volgen.
5. Om voor een diploma in aanmerking te komen moet het profielwerkstuk beoordeeld zijn met 'voldoende' of 'goed'.
6. Indien er sprake is van een vrijstelling geldt art. 9 lid 1 f.

Artikel 5 Onregelmatigheden

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen dan wel ten aanzien van een aanspraak op ontheffing aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt of zonder geldige reden bij een toets afwezig is geweest, kan de examencommissie VAVO maatregelen nemen.
2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
  - a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen. Als op deze wijze het cijfer 1 wordt toegekend voor een toets van het schoolexamen, is deze toets niet meer herkansbaar;
  - b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan één of meer toetsen van het schoolexamen of het centraal examen;
  - c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen;
  - d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de examencommissie VAVO aan te wijzen onderdelen. Indien het hernieuwd examen bedoeld in de vorige volzin betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen, legt de kandidaat dat examen af in het volgende tijdvak van het centraal examen.
3. Het besluit waarbij een in het eerste lid bedoelde maatregel wordt genomen, wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie en, indien de kandidaat minderjarig is, aan de wettelijke vertegenwoordigers van de kandidaat.
4. De kandidaat kan tegen een beslissing van de examencommissie VAVO in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag van de school ingestelde commissie van beroep. Van de commissie van beroep mogen geen leden van de examencommissie VAVO deel uitmaken. In overeenstemming met artikel 30a van de wet wordt het beroep binnen vijf dagen nadat de beslissing aan de kandidaat is bekendgemaakt, schriftelijk bij de commissie van beroep ingesteld. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepsschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken.

De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen, onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van het tweede lid. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de examencommissie VAVO en aan de inspectie.

5. Onder een onregelmatigheid wordt in elk geval verstaan:
- a. het op onrechtmatige wijze vooraf kennis verkrijgen van opgaven van het schoolexamen en/of het centraal examen;
  - b. het tijdens het schoolexamen en/of centraal examen bij zich hebben van middelen die op de aan de orde zijnde stof betrekking hebben, dan wel van andere middelen die de uitslag kunnen beïnvloeden, zonder dat dit blijkt uit de omschrijving in het PTA dan wel in overeenstemming met artikel 35d en artikel 40 is toegestaan;
  - c. het tijdens het schoolexamen en/of centraal examen mondeling, schriftelijk of anderszins communiceren met een andere kandidaat zonder uitdrukkelijke toestemming van de toezichthouder op het examen;
  - d. het spieken tijdens het schoolexamen en/of centraal examen.
  - e. het plegen van plagiaat.

Artikel 5a Commissies

Artikel 5a1 Examencommissie VAVO

De examencommissie VAVO is als volgt samengesteld:
Voorzitter: drs. H. Zomer, directeur College voor M&O, rector VAVO Lyceum van Twente
Vicevoorzitter: mr. J.H. Rutgers, conrector VAVO Lyceum van Twente
Examensecretaris: J.M. Bruggink, MEd
Plaatsvervangend examensecretaris: C.E. van Os, MA

Het adres van de examencommissie VAVO:
Piet Heinstraat 4-6, 7511 JE Enschede
VAVOexamens@rocvantwente.nl

Artikel 5a2 Commissie van beroep

De werkwijze en samenstelling van de Commissie van Beroep voor de Examens van het ROC van Twente is te vinden op Plaza, op de pagina Klacht en Bezwaar.

Het adres van de Commissie van Beroep is: Postbus 636, 7550 AP Hengelo.

Artikel 6 is vervallen

Hoofdstuk II. INHOUD VAN HET EINDEEXAMEN

Artikel 7 Examenprogramma

1. Onze Minister stelt, behalve voor door het bevoegd gezag vast te stellen vakken die onderdeel zijn van het eindexamen, voor elk van de onderwijssoorten examenprogramma's vast, waarin zijn opgenomen:
  - a. een omschrijving van de examenstof voor ieder examenvak,
  - b. welk deel van de examenstof centraal zal worden geëxamineerd en over welke examenstof het schoolexamen zich uitstrekt
2. Een examenprogramma wordt vastgesteld per vak of per groep van vakken.

Artikel 8 Begrenzing mogelijkheden vakkenkeuze kandidaten

1. De kandidaten kiezen, met inachtneming van dit hoofdstuk, in welke vakken zij examen willen afleggen.
Voor leerlingen geldt deze keuze voor zover het bevoegd gezag – al dan niet in samenwerking met het bevoegd gezag van een of meer andere scholen – hen in de gelegenheid heeft gesteld zich op het examen in die vakken voor te bereiden. Indien sprake is van samenwerking tussen scholen, is artikel 2 van het Besluit Samenwerking VO-BVE van toepassing. Voor wie niet als leerling is ingeschreven geldt deze keuze voor zover het bevoegd gezag hen tot het examen in die vakken toelaat en in voorkomend geval nadat toepassing is gegeven aan artikel 2, derde lid, van het Besluit samenwerking VO-BVE.
2. De kandidaten kunnen, voor zover het bevoegd gezag hun dat toestaat, in meer vakken examen afleggen dan in de vakken die tenminste tezamen een eindexamen vormen. Een examen als bedoeld in de eerste volzin heeft geen betrekking op vakken die overeenkomen met vakken die onderdeel zijn van dat eindexamen.
3. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op kandidaten die deeleindexamen afleggen.

Artikel 8a. Minimumeis overeenstemming eindexamenvakken met schoolsoort van inschrijving

Indien het eindexamen één of meer vakken omvat van een andere schoolsoort dan die waarvoor de kandidaat is ingeschreven, behoort ten minste één vak tot de voorgeschreven eindexamenvakken van de schoolsoort van inschrijving

Artikel 9 Vrijstellingen vavo van rechtswege

1. Onverminderd vrijstellingen als bedoeld in de artikelen 11, 12, 13 en 22 is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsopvoeding:
  - a. vrijgesteld van het examen in een vak van de theoretische leerweg in het vmbo op grond van een examen vwo, havo, theoretische leerweg of gemengde leerweg vmbo, indien voor het overeenkomstige vak een eindcijfer 6 of hoger of een daarmee overeenkomende waardering is behaald in de gemengde leerweg,
  - b. vrijgesteld van het examen in een vak in het havo op grond van een examen vwo of havo, indien voor het overeenkomstige vak een eindcijfer 6 of hoger of een daarmee overeenkomende waardering is behaald;
  - c. vrijgesteld van het examen in een vak in het vwo op grond van een examen vwo, indien voor de overeenkomstige rekentoets (n.v.t.) of het overeenkomstige vak een eindcijfer 6 of hoger of een daarmee overeenkomende waardering is behaald;
  - d. vrijgesteld van het examen in een vak van het vwo of havo op grond van het overeenkomstige examen, afgelegd in Curaçao, Sint Maarten, Aruba, Bonaire, Saba of Sint Eustatius, indien voor het overeenkomstige vak een eindcijfer 6 of hoger of een daarmee overeenkomende waardering is behaald;
  - e. vrijgesteld van het profielwerkstuk VWO of HAVO, indien reeds eerder een profielwerkstuk is gemaakt dat betrekking heeft op een of meer vakken van dezelfde schoolsoort, behorende tot het profiel van de kandidaat en waarvoor een eindcijfer 6 of hoger is behaald;
  - f. vrijgesteld van het profielwerkstuk VMBO, indien reeds eerder een profielwerkstuk is gemaakt dat betrekking heeft op een thema uit het profiel van de kandidaat, en dat is beoordeeld als 'voldoende' of 'goed'.

2. Het eerste lid is uitsluitend van toepassing indien na het jaar waarin het cijfer of de beoordeling is vastgesteld, nog geen 10 jaren zijn verstreken. Het eerste lid, onderdeel f, is daarbij van overeenkomstige toepassing op een reeds eerder gemaakt sectorwerkstuk dat is beoordeeld als “voldoende” of “goed”.
3. In aanvulling op het eerste lid, onder a tot en met d, is de daar bedoelde kandidaat eveneens vrijgesteld indien het eindcijfer 5 of 4 is behaald, mits de kandidaat voldoet aan de voorwaarden van artikel 49 of artikel 50 om te slagen voor het eindexamen.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere voorschriften worden gegeven voor de toepassing van het eerste lid.

N.B.: Wie bij het vavo opnieuw examen aflegt in een vak, kiest ervoor om voor dat vak geen vrijstelling op grond van een eerder verstrekte cijferlijst in te zetten. Bij de bepaling van de uitslag telt het nieuw behaalde cijfer. Er kan niet voor worden gekozen om achteraf bij de uitslag terug te vallen op het oude cijfer.

Artikel 10 Ontheffingen vavo op verzoek

1. Onverminderd artikel 9 kan het CvTE op verzoek van de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs, ontheffing verlenen voor een examenvak, indien de kandidaat op grond van eerder gevolgd onderwijs aantoonbaar in het bezit is van voldoende kennis en vaardigheden ter zake van het desbetreffende vak. De vrijstelling kan slechts worden verleend op basis van een diploma, getuigschrift, certificaat of ander bewijsstuk, al of niet behaald in Nederland, dat door het CvTE wordt aanvaard als bewijs van voldoende kennis en vaardigheden. Indien het CvTE dit nodig oordeelt, onderzoekt zij of de kandidaat in het bezit is van voldoende kennis en vaardigheden.
2. Het eerste lid is uitsluitend van toepassing indien na het jaar waarin het in dat lid bedoelde diploma, getuigschrift, certificaat of ander bewijsstuk is vastgesteld, nog geen 10 jaren zijn verstreken.
3. Tot de in het eerste lid bedoelde diploma's, getuigschriften, certificaten en andere bewijsstukken behoren in elk geval die betreffende het Internationaal Baccalaureaat, het Europees Baccalaureaat en die betreffende het overeenkomstige onderwijs in een lidstaat van de Europese Unie.

Artikel 10a Ontheffingsprocedure

Een verzoek om ontheffing als bedoeld in artikel 10 wordt schriftelijk ingediend bij het CvTE, onder overlegging van een uittreksel uit het geboorte- of persoonsregister en een gewaarmerkte fotokopie van het diploma, getuigschrift, certificaat of ander bewijsstuk waarop het verzoek om ontheffing berust.

Artikel 11 Eindexamen vwo (atheneum)

1. Het eindexamen vwo (atheneum) omvat:
  - a. de vakken van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, genoemd in artikel 26b, eerste lid, van het Inrichtingsbesluit WVO, daaronder tevens begrepen een profielwerkstuk,
  - b. de vakken van het profieldeel van één van de profielen, genoemd in artikel 26b, derde tot en met zesde lid, van het Inrichtingsbesluit WVO en
  - c. tenminste één vak met een normatieve studielast van tenminste 440 uren van het vrije deel van elk profiel, genoemd in artikel 26b, zevende lid, van het Inrichtingsbesluit W.V.O. zoals geldend voor de scholen voor vwo, met dien verstande dat door het bevoegd gezag vast te stellen vakken onderdeel zijn van het eindexamen uitsluitend voor zover Onze Minister daarvoor goedkeuring heeft verleend.
2. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een school voor vwo, bij het eindexamen vrijgesteld van de vakken waarvoor vrijstelling of ontheffing is verleend van het volgen van onderwijs op grond van artikel 26e, eerste tot en met vierde lid, van het Inrichtingsbesluit W.V.O. Bij een ontheffing op grond van artikel 26e, vierde lid, van het Inrichtingsbesluit W.V.O. wordt de taal vervangen door een ander vak als bedoeld in het vijfde lid van dat artikel.
3. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs, bij het eindexamen vrijgesteld van de vakken culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel.

4. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs, en in het bezit is van het diploma havo, bij het eindexamen vrijgesteld van het vak maatschappijleer van het gemeenschappelijk deel
5. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs en in het bezit is van het diploma havo, en die in plaats van de vakken, genoemd in artikel 26c van het Inrichtingsbesluit WVO examen heeft afgelegd in een of meer overeenkomstige vakken van artikel 26b van het Inrichtingsbesluit WVO, bij het eindexamen vrijgesteld van dit vak of deze vakken.
6. In afwijking van het eerste lid kan de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs bij het eindexamen ontheffing worden verleend van de taal, genoemd in artikel 26b, eerste lid onder c, van het Inrichtingsbesluit WVO, in de volgende gevallen:
  - a. de leerling heeft een stoornis die specifiek betrekking heeft op taal of een zintuiglijke stoornis die effect heeft op taal,
  - b. de leerling heeft een andere moedertaal dan de Nederlandse taal, of
  - c. de leerling volgt onderwijs in het profiel natuur en techniek of het profiel natuur en gezondheid en de taal verhindert naar verwachting een succesvolle afronding van de opleiding.
7. Bij ontheffing op grond van het zevende lid wordt de taal vervangen door een van de vakken, genoemd in artikel 26b, derde tot en met zesde lid, of in het zevende lid, onder c of d, van het Inrichtingsbesluit W.V.O. met een normatieve studielast van tenminste 440 uren, naar keuze van de leerling, voor zover het bevoegd gezag deze als zodanig aanbiedt.
8. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs en die op grond van artikel 12 van de Beleidsregel verstrekking LOOT-licentie VO dan wel artikel 13 van de Beleidsregel verstrekking DAMU-licentie VO ontheffing heeft verkregen voor een of meer van de in die artikelen genoemde vakken, bij het eindexamen vrijgesteld van dat vak of die vakken.

Artikel 12 Eindexamen vwo (gymnasium)

1. Het eindexamen vwo (gymnasium) omvat:
  - a. de vakken van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, genoemd in artikel 26b, eerste lid, van het Inrichtingsbesluit WVO, daaronder tevens begrepen een profielwerkstuk,
  - b. de vakken van het profieldeel van één van de profielen, genoemd in artikel 26b, derde tot en met zesde lid, van het Inrichtingsbesluit WVO en
  - c. tenminste één vak met een normatieve studielast van tenminste 440 uren van het vrije deel van elk profiel, genoemd in artikel 26b, zevende lid, van het Inrichtingsbesluit W.V.O. zoals geldend voor de scholen voor vwo, met dien verstande dat door het bevoegd gezag vast te stellen vakken onderdeel zijn van het eindexamen uitsluitend voor zover Onze Minister daarvoor goedkeuring heeft verleend.
2. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een school voor vwo, bij het eindexamen vrijgesteld van de vakken waarvoor vrijstelling of ontheffing is verleend van het volgen van onderwijs op grond van artikel 26e, eerste tot en met derde lid, van het Inrichtingsbesluit WVO
3. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs, bij het eindexamen vrijgesteld van het vak lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel.
4. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs, en in het bezit is van het diploma havo, bij het eindexamen vrijgesteld van het vak maatschappijleer van het gemeenschappelijk deel.
5. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs en in het bezit is van het diploma havo, en die in plaats van de vakken, genoemd in artikel 26c van het Inrichtingsbesluit WVO examen heeft afgelegd in een of meer overeenkomstige vakken van artikel 26b van het Inrichtingsbesluit WVO, bij het eindexamen vrijgesteld van dit vak of deze vakken.
6. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs en die op grond van artikel 12 van de Beleidsregel verstrekking LOOT-licentie VO dan wel artikel 13 van de Beleidsregel verstrekking DAMU-licentie VO ontheffing heeft verkregen voor een of meer van de in die artikelen genoemde vakken, bij het eindexamen vrijgesteld van dat vak of die vakken.

Artikel 13 Eindexamen havo

1. Het eindexamen havo omvat:
  - a. de vakken van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, genoemd in artikel 26c, eerste lid, van het Inrichtingsbesluit WVO daaronder tevens begrepen een profielwerkstuk,
  - b. de vakken van het profieldeel, genoemd in artikel 26c, tweede tot en met vijfde lid, van het Inrichtingsbesluit WVO en
  - c. ten minste één vak met een normatieve studielast van tenminste 320 uur van het vrije deel van elk profiel, genoemd in artikel 26c, zesde lid, van het Inrichtingsbesluit W.V.O., met dien verstande dat door het bevoegd gezag vast te stellen vakken onderdeel zijn van het eindexamen uitsluitend voor zover Onze Minister daarvoor goedkeuring heeft verleend.
2. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een school voor havo bij het eindexamen vrijgesteld van de vakken waarvoor ontheffing of vrijstelling is verleend van het volgen van onderwijs op grond van artikel 26e, eerste lid, respectievelijk zesde lid, van het Inrichtingsbesluit WVO
3. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs, bij het eindexamen vrijgesteld van de vakken culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel.
4. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs en die op grond van artikel 13 van de Beleidsregel verstrekking LOOT-licentie VO dan wel artikel 12 van de Beleidsregel verstrekking DAMU-licentie VO ontheffing heeft verkregen voor een of meer van de in die artikelen genoemde vakken, bij het eindexamen vrijgesteld van dat vak of die vakken.

Artikelen 14 t/m 21a zijn n.v.t. of vervallen

Artikel 22 Eindexamen vmbo theoretische leerweg

1. Het eindexamen vmbo voor zover het betreft de theoretische leerweg, genoemd in artikel 10 van de wet, omvat:
  - a. de vakken die het gemeenschappelijk deel ingevolge artikel 10, vijfde lid, van de wet, omvat,
  - b. de twee vakken die het profieldeel ingevolge artikel 10, zesde lid, van de wet omvat, waaronder tevens begrepen een profielwerkstuk en
  - c. in het vrije deel twee nog niet in het profieldeel gekozen vakken, bedoeld onderscheidenlijk genoemd in artikel 10, zevende lid, onderdelen a en b van de wet, met dien verstande dat het profieldeel en het vrije deel tezamen ten minste twee vakken omvatten die geen moderne taal zijn.
2. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat met het profiel economie of met leerwegondersteunend onderwijs, ten aanzien van wie toepassing is gegeven aan artikel 26n, tweede of derde lid, van het Inrichtingsbesluit WVO, bij het eindexamen vrijgesteld van het vak Franse taal of het vak Duitse taal, genoemd artikel 26n, tweede lid. In van het vak waarvoor vrijstelling is verleend, doet de kandidaat eindexamen in het vak Arabische taal, het vak Turkse taal, het vak Spaanse taal, het vak maatschappijkunde, het vak aardrijkskunde of het vak geschiedenis en staatsinrichting.
3. Indien de kandidaat in het vrije deel twee kunstvakken kiest, wordt één kunstvak gekozen uit de vakken behorende tot de beeldende vorming en één kunstvak uit de vakken muziek, dans en drama.
4. In geval van toepassing van artikel 10, negende lid, van de wet, zijn het eerste tot en met het derde lid van toepassing, met dien verstande dat het vervangen vak niet als extra vak als bedoeld in het achtste lid, gekozen kan worden.
5. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs vrijgesteld van de vakken lichamelijke opvoeding en de vakken behorende tot de beeldende vorming, muziek, dans of drama van het gemeenschappelijk deel.
6. In afwijking van het eerste lid kan de kandidaat die het eindexamen aflegt aan

- een instelling voor educatie en beroepsonderwijs, op zijn verzoek bij het eindexamen worden vrijgesteld van de vakken Franse taal en Duitse taal van het sectordeel of van beide. Artikel 11, vijfde en zesde lid, is van overeenkomstige toepassing.
7. In aanvulling op de voorgeschreven vakken, bedoeld in het eerste lid, kan het eindexamen omvatten, voor zover nog niet gekozen:
    - a. een vak als bedoeld in artikel 10, zevende lid, onderdelen a en b, van de wet,
    - b. een vak dat behoort tot het eindexamen van de gemengde leerweg als bedoeld in artikel 10d van de wet, of
    - c. een vak genoemd in, dan wel aangewezen op grond van, artikel 13 of 14 van de wet.
  8. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een school voor vmbo, voor zover het betreft de theoretische leerweg, bij het eindexamen vrijgesteld van de vakken waarvoor vrijstelling is verleend van het volgen van onderwijs op grond van artikel 26n, vierde lid, van het Inrichtingsbesluit WVO
  9. In afwijking van het eerste lid is de kandidaat die het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs en die op grond van artikel 11 van de Beleidsregel verstrekking LOOT-licentie VO dan wel artikel 11 van de Beleidsregel verstrekking DAMU-licentie VO ontheffing heeft verkregen voor een of meer van de in die artikelen genoemde vakken, bij het eindexamen vrijgesteld van dat vak of die vakken.

Artikel 23, 24, 25 zijn niet van toepassing

Artikelen 26 t/m 30 zijn vervallen

Hoofdstuk III. REGELING VAN HET EINDEXAMEN

Afdeling 1 Examenreglement en Programma van Toetsing en Afsluiting

Artikel 31 Examenreglement en programma van toetsing en afsluiting

1. De examencommissie vavo, stelt een examenreglement vast. Het examenreglement bevat in elk geval informatie over de maatregelen, bedoeld in artikel 5, en de toepassing daarvan, alsmede regels met betrekking tot de organisatie van het eindexamen en de gang van zaken tijdens het eindexamen, de herkansingsmogelijkheden van het schoolexamen, en wat scholen voor voortgezet onderwijs betreft, de samenstelling en het adres van de in artikel 5 bedoelde commissie van beroep. Ten aanzien van de herkansing wordt in elk geval bepaald, in welke gevallen een herkansing mogelijk is. Ook kan worden bepaald dat tot die gevallen kunnen behoren gevallen dat de kandidaat door ziekte of ten gevolge van een bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid, niet in staat is geweest, aan de desbetreffende toets deel te nemen.
2. De examencommissie vavo, stelt jaarlijks vóór 1 oktober een programma van toetsing en afsluiting (PTA) vast, dat in elk geval betrekking heeft op het desbetreffende schooljaar. Het programma vermeldt in elk geval:
  - a. welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst,
  - b. de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen,
  - c. de wijze waarop en de tijdvakken waarbinnen de toetsen van het schoolexamen plaatsvinden, de herkansing daaronder mede begrepen,
  - d. de wijze van herkansing van het schoolexamen, alsmede
  - e. de regels voor de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt.
3. Het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting worden door de directeur voor 1 oktober toegezonden aan de inspectie en verstrekt aan de kandidaten.

Afdeling 2 Schoolexamen

Artikel 32 Schoolexamen

1. Het bevoegd gezag bepaalt het tijdstip waarop het schoolexamen aanvangt.
2. Het schoolexamen wordt afgesloten voor de aanvang van het eerste tijdvak, bedoeld in artikel 37.
3. Het bevoegd gezag kan in afwijking van het tweede lid een kandidaat die ten gevolge van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen in één of meer vakken niet heeft kunnen afsluiten voor de aanvang van het eerste tijdvak, in de gelegenheid stellen het schoolexamen in dat vak of in die vakken af te sluiten vóór het centraal examen in dat vak of in die vakken, doch na de aanvang van het eerste tijdvak.
4. Indien het bevoegd gezag gebruikmaakt van de afwijkingsbevoegdheid in het derde lid, zendt het de resultaten die zijn behaald met het schoolexamen en het profielwerkstuk in het VMBO zo spoedig mogelijk aan de inspectie, tenzij het bevoegd gezag op grond van artikel 103b, tweede lid, van de wet examengegevens samen met het persoonsgebonden nummer verstrekt aan Onze Minister.

Artikel 33 Mededeling beoordeling schoolexamen

Voor de aanvang van het centraal examen maakt de examencommissie VAVO aan de kandidaat bekend, voor zover van toepassing:

- a. welke cijfers hij heeft behaald voor het schoolexamen
- b. de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld, en
- c. de beoordeling van het profielwerkstuk

Na het vaststellen van cijfers en/of beoordelingen worden deze door de kandidaat ondertekend.

Artikel 34 is vervallen.

Artikel 35 Beoordeling schoolexamen

1. Het cijfer van het schoolexamen wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10 .
2. Indien in een vak tevens centraal examen wordt afgelegd, worden de in het eerste lid genoemde cijfers gebruikt met de daartussen liggende cijfers met 1 decimaal.
3. n.v.t.
4. In afwijking van het eerste lid wordt het profielwerkstuk in het VMBO beoordeeld met “voldoende” of “goed”. Deze beoordeling geschiedt op de grondslag van het genoegzaam voltooien van het profielwerkstuk, zoals blijkend uit het examendossier. Het profielwerkstuk in het VMBO wordt beoordeeld door tenminste twee examinatoren.

Artikel 35a Inhalen/Herkansen schoolexamen

1. De kandidaat moet zich vóórafgaande aan ieder schoolexamen met een geldige reden (laten) afmelden bij het examenbureau. Een kandidaat kan per periode maximaal twee schoolexamens inhalen.. Indien een kandidaat meer dan twee schoolexamens heeft gemist dan kan hier in sommige gevallen van worden afgeweken (zie lid 10).
2. Een kandidaat mag **per schooljaar maximaal 4 schriftelijke of digitale examendossiertoetsen** herkansen.
Indien een kandidaat binnen een SE-periode één of meerdere toetsen mist, dan gaat dit ten koste van een herkansing.
Voorwaarden voor herkansen: dat de kandidaat gemiddeld over het hele schooljaar minimaal 80% aanwezig moet zijn geweest en voor het vak dat de kandidaat wil herkansen minimaal 80% aanwezig moet zijn geweest.
Het maximaal aantal herkansingen is afhankelijk van het aantal vakken dat de kandidaat volgt: Volgt de kandidaat 1 of 2 vakken, dan heeft de kandidaat onder voorwaarde recht op 1 herkansing. Bij 3 of 4 vakken, maximaal 2 herkansingen, bij 5 of 6 vakken, maximaal 3 herkansingen en bij 7 of meer vakken, maximaal 4 herkansingen.

Na schoolexamenperiode 3 vinden de herkansingen plaats, hierbij geldt dat herkansingen in deze periode verschillende vakken moeten betreffen én mocht een kandidaat nog moeten inhalen, dan kunnen de herkansingen alleen voor andere vakken aangevraagd worden. Indien een kandidaat een toets heeft moeten inhalen, dan mag deze toets niet herkanst worden.

Voor de aanvraag van de herkansingen geldt een deadline (zie jaarplanning)

3. Het behaalde cijfer voor een herkansingstoets vervangt het oude cijfer voor deze toets behalve als het oude cijfer hoger is;
4. De herkansing voor de kandidaten vindt plaats op een van tevoren vast te leggen moment na afloop van de derde schoolexamenperiode.
5. De toetsstof voor een herkansingstoets is conform de toetsstof voor de betreffende examendossiertoets, zoals die is vastgelegd in het Programma van Toetsing en Afsluiting;
6. De aanvraag voor een herkansing moet binnen een vastgestelde termijn bij de examencommissie VAVO worden ingediend op de daarvoor aangewezen wijze.
7. Er bestaat geen mogelijkheid om een practicumtoets en/of een praktische opdracht te herkansen. Dit geldt ook handelingsdelen, kijk- en luistertoetsen en mondelinge toetsen.
8. Indien een handelingsdeel dan wel een praktische opdracht niet op het tijdstip is ingeleverd zoals dat in het PTA is aangegeven, vervalt daarmee een herkansingsmogelijkheid genoemd in lid 2.
9. Niet herkansbaar is een toets waarvoor het cijfer 1 is toegekend op grond van artikel 5.
10. Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen kan van deze regeling worden afgeweken. Elk geval zal dan afzonderlijk worden beoordeeld door de examencommissie VAVO. Leerlingen kunnen – binnen een vastgestelde termijn - een verzoek tot afwijking van de regels uitsluitend **schriftelijk** via het **formulier “verzoek afwijking examenreglement”** indienen. Dit formulier kan worden gedownload van Teams en moet worden ingeleverd bij het examenbureau. Na ontvangst van een verzoek kan de betreffende leerling door de examencommissie gehoord worden.

Artikel 35b1 Herexamen schoolexamen vmbo

1. Voor het vak maatschappijleer behorend tot het gemeenschappelijk deel van de leerwegen geldt dat, als de kandidaat voor dat vak een eindcijfer heeft behaald lager dan 6, de kandidaat recht heeft op één herexamen. Het herexamen heeft betrekking op de gehele stof, die aangegeven staat in het programma van toetsing en afsluiting.
2. In het PTA staat ook beschreven hoe het cijfer van het in het eerste lid bedoelde herexamen wordt bepaald. Het hoogste van de cijfers behaald bij het herexamen en bij het eerder afgelegde schoolexamen geldt als het definitieve cijfer voor dit vak.

Artikel 35c Examendossier

1. Het schoolexamen bestaat uit een examendossier. Het examendossier is het geheel van de onderdelen van het schoolexamen zoals gedocumenteerd in een door het bevoegd gezag gekozen vorm.
2. Alle bescheiden die een onderdeel vormen van het examendossier, het profielwerkstuk daaronder begrepen, worden door de secretaris van het eindexamen bewaard, in ieder geval tot na de vaststelling van de uitslag van het eindexamen.

Artikel 35d Organisatie en regels omtrent het schoolexamen

PTA

1. Het schoolexamen wordt gehouden overeenkomstig hetgeen voor elk vak afzonderlijk in het programma van toetsing en afsluiting is aangegeven.

Mondeling

2. Indien en voor zover het schoolexamen in een vak op mondelinge wijze plaatsvindt, geschiedt dit in aanwezigheid van één of meer kandidaten die in hetzelfde vak examen afleggen en/of van een andere docent. Met toestemming van de examencommissie VAVO kan van de in de vorige zin genoemde verplichting worden afgeweken.

Indien een kandidaat in een vak door twee of meer docenten is geëxamineerd, bepalen deze docenten in onderling overleg het cijfer. Komen zij niet tot overeenstemming, dan wordt het cijfer bepaald op het rekenkundig gemiddelde van de beoordelingen door ieder van hen.

Inzage en inleveren

3. Het bij het schoolexamen gemaakte schriftelijke werk wordt na correctie aan de kandidaten ter inzage gegeven en vervolgens ingeleverd bij de secretaris van het eindexamen. Vervolgens geldt art. 35c lid 2.
Mededeling beoordeling
4. Van iedere beoordeling die bij het bepalen van het eindoordeel over een kandidaat meetelt, stelt de examinerator de kandidaat zo spoedig mogelijk in kennis.
Berekening cijfer
5. Het eindcijfer van het schoolexamen (een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1 t/m 10 met de daartussen liggende cijfers met één decimaal) is het gewogen gemiddelde van beoordelingen voor de verschillende onderdelen waaruit het schoolexamen in een vak bestaat. In het programma van toetsing en afsluiting is per vak een regeling opgenomen, waarbij aan de beoordelingen van de verschillende onderdelen een bepaald gewicht wordt toegekend. Indien het gemiddelde een cijfer met twee decimalen is, wordt het cijfer op één decimaal afgerond, met dien verstande dat deze decimaal met 1 verhoogd wordt, indien de tweede decimaal zonder afronding 5 of hoger is. Indien het een vak betreft zonder centraal examen geldt artikel 35 lid 1. Voor deze vakken geldt een dubbele afronding. (een gemiddelde van 5,45 wordt dus als eindcijfer 6 ; 5,44 wordt een 5)
Inleveren eindcijfers
6. De examinerator controleert de eindcijfers voor het schoolexamen ten minste vijf werkdagen voor de aanvang van het centraal examen, met dien verstande, dat de cijfers voor de afzonderlijke onderdelen per vak zo spoedig mogelijk na het gehouden tentamen bij de secretaris van het eindexamen dienen te worden ingeleverd.
Mededeling eindcijfers
7. De kandidaat wordt van zijn eindcijfers voor het schoolexamen vóór de aanvang van het centraal examen in kennis gesteld, door middel van een te ondertekenen cijferlijst.
Handelingsdelen
8. Indien een handelingsdeel niet naar behoren is afgerond en dus is beoordeeld met ‘onvoldoende’ kan voor het betreffende vak niet worden deelgenomen aan het Centraal Examen.
Handhaving cijfer SE ivm. herkansing CE
9. Als de kandidaat een herkansing van het centraal examen in één van zijn vakken vraagt, blijft het behaalde eindcijfer van het schoolexamen voor die vakken staan.
1e half uur
10. Het eerste half uur van de zitting mag geen enkele kandidaat de examenzaal verlaten.
Te laat
11. Een kandidaat die te laat komt meldt zich bij de coördinator VAVO of bij afwezigheid bij diens plaatsvervanger, en mag uiterlijk tot een half uur na het begin van de zitting tot de examenzaal worden toegelaten. Wie te laat komt, levert zijn werk toch in op het tijdstip dat voor de andere kandidaten geldt. Kandidaten die meer dan een half uur na de aanvang van de zitting komen, mogen niet meer deelnemen aan deze zitting. Indien een kandidaat te laat komt bij kijk- en luistertoetsen of mondelinge toetsen wordt hij niet meer tot deze zitting toegelaten.
Tussentijds verlaten examenzaal
12. Indien een kandidaat om dringende redenen het examenlokaal tijdelijk moet verlaten, gebeurt dit altijd onder begeleiding van een toezichthouder.
Laatste kwartier
13. Tijdens het laatste kwartier van de zitting mogen geen kandidaten meer vertrekken. Aan het einde van de zitting blijven de kandidaten zitten, totdat een toezichthouder het sein geeft om de examenzaal te verlaten.
Jassen, tassen, horloges, mobiele apparatuur (GSM, smartphones/watches, tablets e.d.)
14. Het is de kandidaten niet toegestaan jassen, tassen, horloges en mobiele apparatuur binnen handbereik te hebben. Zij deponeren deze op een door de toezichthouder aan te geven plaats binnen of buiten de examenzaal.
Hulpmiddelen etc.
15. Alleen die vakspecifieke hulpmiddelen die door de examencommissie VAVO zijn toegestaan, mogen tijdens een zitting worden gebruikt. In dit verband wordt tevens verwezen naar artikel 5 lid 5-b. Toegestane (woorden)boeken (zie toetsvoorkant) moeten onbeschreven zijn en mogen niet voorzien zijn van plakertjes.
Verlenging
16. Indien één of meerdere kandidaten recht hebben op verlenging van tijd (zoals aangegeven op de lijst in de examenzaal), dan geldt voor hen de door de secretaris van het eindexamen vastgestelde regeling.

- Inleveren werk**
17. De kandidaat levert zijn werk aan een van de toezichthouders in; aan het einde van de zitting controleert een van de toezichthouders of alle kandidaten hun werk hebben ingeleverd. De kandidaat is en blijft verantwoordelijk voor het inleveren van het gehele werk, met name dient hij attent te zijn op het inleveren van eventuele bijlagen.
- Geschillen**
18. Bij mogelijke geschillen, niet betrekking hebbend op een eventueel genomen maatregel voortvloeiend uit artikel 5, doet de examencommissie VAVO, in overleg met de examinatoren en na de betrokkenen te hebben gehoord, een voor elke partij bindende uitspraak. Geschillen kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op een toegekend cijfer van het schoolexamen, de wijze waarop de toets is afgenomen, de zwaarte van de opgaven in een toets, problemen in de lessituatie e.d. In alle gevallen dient de kandidaat binnen een termijn van 2 weken schriftelijk en gemotiveerd het geschil aan de examencommissie VAVO mee te delen. Betreft het een geschil over een onderdeel van het schoolexamen dan start de termijn van 2 weken op het moment dat de leerling van de beoordeling van zijn werk op de hoogte is gesteld. De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten begeleiden. De examencommissie VAVO deelt zijn beslissing mede aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift verzonden aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat, indien deze minderjarig is. Omdat het een bindende beslissing betreft is er geen beroepsmogelijkheid binnen de schoolorganisatie.
(adres van de examencommissie VAVO: zie artikel 5a)
- Mededeling over het SE**
19. De school stelt zich niet verantwoordelijk voor mededelingen over zaken betreffende het schoolexamen en eindexamen, gedaan door andere personen dan de leden van de examencommissie VAVO. De kandidaten wordt met klem aangeraden dit soort informatie uitsluitend bij de laatst genoemde commissie in te winnen.
20. **10 minuten voor aanvang SE aanwezig zijn**
De kandidaten moeten 10 minuten voor de aanvang van een zitting van het schoolexamen in de examenzaal aanwezig zijn.
21. **Legitimatiebewijs**
Kandidaten dienen een legitimatiebewijs op hun examentafel te leggen.
- Nadere voorschriften**
22. Eventuele nadere voorschriften zullen tijdig aan de kandidaat worden meegedeeld.

Hoofdstuk IV. CENTRAAL EXAMEN

Artikel 36 Gecommitteerden

1. Onze Minister maakt een koppeling van scholen en instellingen voor educatie en beroepsonderwijs voor de uitvoering van de tweede correctie door gecommitteerden. Onze Minister maakt deze koppeling bekend aan het bevoegd gezag van elke school en instelling voor educatie en beroepsonderwijs en kan, zo nodig, zelf een gecommitteerde aanwijzen voor een school of instelling. Op grond van deze koppeling wijst het bevoegd gezag een of meer gecommitteerden aan. Het bevoegd gezag maakt deze aanwijzing bekend aan de scholen waarvoor zij de tweede correctie verrichten. De aanwijzing geldt tot na de afloop van de herkansing.
2. Het bevoegd gezag draagt er zorg voor dat de aangewezen gecommitteerde zijn verplichtingen nakomt.
3. n.v.t.
4. De gecommitteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een “verklaring tweede correctie” betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommitteerde.

Artikel 37 Tijdvakken en afneming centraal examen

1. Het centraal examen kent drie tijdvakken: het eerste, het tweede en het derde tijdvak.
2. Het eerste en tweede tijdvak worden afgenomen in het laatste leerjaar.

3. Het derde tijdvak wordt aansluitend aan het laatste leerjaar afgenomen door het CvTE.
4. Het CvTE kan vakken aanwijzen waarin wegens het zeer geringe aantal kandidaten, het eindexamen in het tweede tijdvak eveneens wordt afgenomen door het CvTE
5. Bij toepassing van het derde of vierde lid, gelden de volgende regels:
  - a. de directeur deelt aan Onze Minister mee welke kandidaten het centraal examen zullen afleggen en in welke vakken;
  - b. de kandidaten leveren de opgaven, de door hen gemaakte aantekeningen alsmede andere door hen gemaakte stukken in bij een van degenen die toezicht houden. Het CvTE bepaalt, in welke gevallen wordt afgeweken van de eerste volzin alsmede in welke gevallen en op welk tijdstip de opgaven, de aantekeningen en de andere stukken, bedoeld in die volzin aan de kandidaten worden teruggegeven;
  - c. het CvTE deelt het door de kandidaat behaalde cijfer voor het centraal examen aan de directeur mee.

Artikel 37a niet van toepassing

Artikel 38 Opgave kandidaten centraal examen

1. De secretaris van het eindexamen deelt jaarlijks voor 1 november aan Onze Minister (de DUO) mede hoeveel kandidaten in elk vak aan het centraal examen in het eerste tijdvak zullen deelnemen.
2. De directeur zendt jaarlijks ten minste drie dagen voor de aanvang van de centrale examens in het eerste tijdvak aan Onze Minister een lijst waarop voor iedere kandidaat vermeld staat in welke vakken hij centraal examen zal afleggen en waarop is aangegeven welke cijfers de kandidaat voor het schoolexamen heeft gehaald. Voor de aanvang van het tweede tijdvak zendt de directeur een lijst met de kandidaten, de in het eerste tijdvak door die kandidaten behaalde cijfers, de voor zover van toepassing, alsnog behaalde cijfers voor het schoolexamen, alsmede een overzicht van het vak of de vakken waarin elke kandidaat centraal examen zal afleggen, aan Onze Minister.

Artikel 39 Is vervallen

Artikel 40 Organisatie en regels omtrent het centraal examen

Toezending en geheimhouding examenopgaven

1. Onze Minister zorgt ervoor dat de opgaven, bedoeld in artikel 2, onderdeel c, van de Wet College voor Toetsen en Examens tijdig worden gedrukt en verzonden aan de directeur van de school. De examencommissie VAVO zorgt ervoor, dat de opgaven voor het centraal examen geheim blijven tot de aanvang van de toets waarbij deze opgaven aan de kandidaten worden voorgelegd. Het CvTE kan opgaven aanwijzen waarop de eerste volzin niet van toepassing is.

Bekendmaking toegestane hulpmiddelen

2. De examencommissie VAVO deelt voor de aanvang van het centraal examen aan de kandidaten mede welke vakspecifieke hulpmiddelen door de centrale examencommissie vaststelling opgaven zijn toegestaan. Hierbij wordt tevens aangegeven of de kandidaat het hulpmiddel zelf mee mag nemen dan wel dat het wordt verstrekt door de examencommissie VAVO. Toegestane (woorden)boeken moeten onbeschreven zijn en mogen niet voorzien zijn van plakkertjes.

Gewaarmerkt examenpapier

3. Het werk wordt gemaakt op papier, gewaarmerkt en verstrekt door of vanwege de examencommissie VAVO, tenzij door de commissie belast met de vaststelling van de opgaven ander papier is verstrekt.

Kladpapier

4. Kladpapier wordt gewaarmerkt en verstrekt door of vanwege de examencommissie VAVO.

Basispakket hulpmiddelen

5. De centrale examencommissie vaststelling opgaven heeft een basispakket hulpmiddelen samengesteld. Bij het centraal examen zijn bij ieder vak toegestaan:
  - schrijfmateriaal, inclusief millimeterpapier
  - tekenpotlood, blauw en rood kleurpotlood
  - liniaal met millimeterverdeling, passer
  - geometrische driehoek, vlakgum

- elektronisch rekenapparaat (hiermee wordt niet de grafische rekenmachine bedoeld)
- verklarend woordenboek van de Nederlandse taal

Elektronisch rekenapparaat

6. Geen elektronische rekenapparaten zijn toegestaan die:
  - a. op het lichtnet aangesloten moeten worden
  - b. tijdens het examen opgeladen moeten worden
  - c. geluidsoverlast bezorgen
  - d. zijn voorzien van een schrijffrol, alarminstallatie, dan wel zend- en/of ontvangstmogelijkheden
  - e. alfanumeriek zijn
  - f. grafieken kunnen weergeven in het afleesvenster

Grafische rekenmachine

7. Alleen bij de wiskundevakken op HAVO en VWO is bij het schoolexamen en centraal examen één grafische rekenmachine (GR) toegestaan. Dit hulpmiddel dient te zijn goedgekeurd door het CvTE.

Gebruik grafische rekenmachine

8. Voor het gebruik van de GR geldt:
  - a. de GR mag tijdens het examen niet op het lichtnet worden aangesloten of met andere apparatuur worden verbonden;
  - b. het is de kandidaat niet toegestaan tijdens het examen gebruik te maken van de GR van een andere kandidaat;
  - c. Het geheugen van de GR moet worden geblokkeerd door een examenstand, dan wel gewist door een 'reset' van de gehele machine.

Gebruik woordenboek MVT

9. Bij de examens moderne vreemde talen is een eendelig Woordenboek vreemde taal-Nederlands en/of eentalig vreemde taal en/of een woordenlijst vreemde taal-Nederlands toegestaan. De aanwezigheid van een afdeling Nederlands-vreemde taal, een opzoekgrammatica of soortgelijke bijlage in datzelfde deel is geen belemmering. Niet toegestaan is een elektronisch Woordenboek.

Afwezigheid

10. De volgende regels gelden bij absentie bij een zitting van het examen:
  - a. Bij afwezigheid moeten de kandidaten zich op de dag van het Centraal Examen tussen 08.30 – 09.00 uur telefonisch (laten) afmelden bij het examenbureau.
  - b. De school behoudt zich het recht voor om in geval van ziekte een doktersverklaring te vragen; mocht de kandidaat niet in de gelegenheid zijn zo'n verklaring te krijgen, dan dient hij zich te wenden tot de vertrouwensarts van de school. De kosten van dit bezoek zijn voor rekening van de kandidaat.
  - c. Bij verhindering geldt artikel 45.

1^e uur, laatste kwartier

11. Het eerste uur, en het laatste kwartier van een zitting mag geen enkele kandidaat het examenlokaal verlaten

Jassen, tassen, horloges, mobiele apparatuur (GSM, smartphones/watches, tablets e.d.)

12. Het is de kandidaten niet toegestaan jassen, tassen, horloges en mobiele apparatuur binnen handbereik te hebben. Zij deponeren deze op een door de toezichthouder aan te geven plaats binnen of buiten de examenzaal.

Naam op examenpapier; niet met potlood

13. De kandidaat plaatst aan de bovenkant van het papier zijn examenummer en zijn naam, tenzij een andere plaats is aangegeven. Bovendien vermeldt hij altijd de naam van de docent. Het is niet toegestaan het examen met potlood te maken.

Werkwijze openen enveloppe

14. Nadat bij de aanvang van het examen in enig vak één van degenen die toezicht houdt, de zich op het examenpakket bevindende en daarvoor aangewezen gegevens heeft opgelezen en in orde bevonden, opent hij het pakket in tegenwoordigheid van de kandidaten. Indien niet alle kandidaten bij het examen in één lokaal kunnen worden geplaatst, geschiedt het openen in één der voor dit examen bestemde lokalen.

Uitdelen en bewaren opgaven

15. Onmiddellijk nadat het pakket geopend is, worden de opgaven rondgedeeld. De overgebleven opgaven worden tijdens de gehele zitting in de examenzaal bewaard.

Te laat

16. Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten.

Genoemde kandidaat levert zijn werk in op het tijdstip dat voor de andere kandidaten geldt.

Mededeling over opgaven

17. Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen van welke aard ook, aangaande de opgaven gedaan, uitgezonderd mededelingen van het CvTE.

Toezicht

18. De examencommissie VAVO draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij het centraal examen wordt uitgeoefend.

Tussentijds verlaten examenzaal

19. Indien een kandidaat om dringende reden het examenlokaal tijdelijk moet verlaten, gebeurt dit altijd onder begeleiding van een toezichthouder.

Verlenging

20. Indien een kandidaat recht heeft op verlenging van tijd, geldt voor hen de door de examencommissie VAVO vastgestelde regeling. Deze regeling ligt in het examenlokaal ter inzage.

Opgaven in examenzaal tot einde zitting

21. De aan de kandidaten voorgelegde opgaven voor een toets van het centraal examen blijven in het examenlokaal tot het einde van die toets

Inleveren examenwerk

22. De kandidaat levert zijn werk aan één van de toezichthouders in; aan het einde van de zitting controleert één van de toezichthouders of alle kandidaten hun werk hebben ingeleverd. De kandidaat is en blijft verantwoordelijk voor het inleveren van het gehele werk, met name dient hij attent te zijn op eventuele bijlagen.

Proces verbaal

23. Zij die toezicht hebben gehouden, maken een proces-verbaal op. Zij leveren dit in bij de examencommissie VAVO, samen met het gemaakte examenwerk.

10 minuten voor aanvang CE aanwezig

24. Kandidaten moeten 10 minuten voordat een zitting van het centraal examen begint in de examenzaal aanwezig zijn.

25. **Legitimatiebewijs**

Kandidaten dienen een legitimatiebewijs op hun examentafel te leggen.

Bekendmaking voorschriften

26. De examencommissie VAVO maakt voor de aanvang van het examen de kandidaten nadrukkelijk opmerkzaam op de voorschriften vastgelegd in de voorgaande leden van dit artikel en in artikel 5, eerste en tweede lid.

Artikel 41 Beoordeling centraal examen

1. De examencommissie VAVO doet het gemaakte werk van het centraal examen met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator in het desbetreffende vak. De examinerator beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij de beoordelingsnormen, bedoeld in artikel 2, tweede lid onderdeel d, van de Wet College voor Toetsen en Examens toe. De examinerator drukt zijn beoordeling uit in de score, bedoeld in artikel 2, tweede lid onderdeel d, van de Wet College voor Toetsen en Examens. De examinerator zendt de score en het beoordeelde werk aan de examencommissie VAVO.
2. De examencommissie VAVO doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score, bepaald in het eerste lid, onverwijld aan de directeur van de school, bedoeld in artikel 36, tweede lid, toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.
3. De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij toe de beoordelingsnormen en de daarbij behorende scores, bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet College voor Toetsen en Examens. Daarnaast voegt de gecommiteerde bij het gecorrigeerde werk, de in artikel 36, vierde lid, bedoelde verklaring mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
4. N.v.t.
5. Bij ministeriële regeling kunnen nadere voorschriften worden gegeven voor de toepassing van het eerste tot en met derde lid.

Artikel 41a niet van toepassing

Artikel 42 Vaststelling score en cijfer centraal examen

1. De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg de score voor het centraal examen vast. Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.
2. De examencommissie VAVO stelt het cijfer voor het centraal examen in een vak vast op grond van de in het eerste lid bedoelde score en met inachtneming van de regels, bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet College voor Toetsen en Examens.

Artikel 43 Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen

Indien het centraal examen naar het oordeel van de inspectie niet op regelmatige wijze heeft plaatsgehad kan zij besluiten dat het geheel of gedeeltelijk voor een of meer kandidaten opnieuw wordt afgenomen. De inspectie verzoekt het CvTE nieuwe opgaven vast te stellen en bepaalt op welke wijze en door wie het examen zal worden afgenomen.

Artikel 44 Onvoorziene omstandigheden centraal examen

Indien door onvoorziene omstandigheden het centraal examen in één of meer vakken aan één of meer scholen niet op de voorgeschreven wijze kan worden afgenomen, beslist Onze Minister hoe alsdan moet worden gehandeld.

Artikel 45 Verhinderung centraal examen

1. Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de examencommissie VAVO, is verhinderd bij één of meer toetsen in het eerste tijdvak tegenwoordig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven – voor zover het rooster dit toelaat en met een maximum van twee toetsen per dag - het centraal examen te voltooien
2. Indien een kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van het CvTE zijn eindexamen te voltooien.
3. De kandidaat meldt zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de examencommissie VAVO aan bij het CvTE. In dat geval deelt de examencommissie VAVO aan het CvTE mede, wanneer dat zich voordoet, dat ten behoeve van de kandidaat toepassing is gegeven aan artikel 55, eerste, tweede dan wel derde lid, en waaruit deze toepassing bestaat.
4. Na afloop van het derde tijdvak deelt het CvTE het resultaat mede aan de examencommissie VAVO.

Artikelen 46, 46a en 46b zijn vervallen

Hoofdstuk V. UITSLAG, HERKANSING EN DIPLOMERING

Artikel 47 Eindcijfer eindexamen

1. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
2. De examencommissie VAVO bepaalt het eindcijfer op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen. Indien de uitkomst van de berekening, bedoeld in de eerste of tweede volzin, niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
3. Indien in een vak alleen een schoolexamen is afgenomen en niet tevens een centraal examen, is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer. (zie ook artikel 35).

Artikel 48 Vaststelling uitslag

1. De directeur en de secretaris van het eindexamen stellen in geval van een eindexamen de uitslag vast met inachtneming van artikel 49 of artikel 50, en voor zover van toepassing artikel 52c.
2. De uitslag luidt 'geslaagd' of 'afgewezen'.
3. Indien dat nodig is om de kandidaat te laten slagen betreft de examencommissie VAVO een of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de definitieve uitslag. De overgebleven vakken dienen een eindexamen te vormen.
4. Indien de kandidaat aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs examen aflegt in één vak of in een aantal vakken die samen geen eindexamen vormen, kan de kandidaat daaraan voorafgaand aan de examencommissie vavo kenbaar maken, het volledig eindexamen te willen afleggen door voor de ontbrekende vakken in aanvulling op de cijferlijst voor die vakken of deze toets aan deze examencommissie één of meer van de volgende bewijsstukken te overleggen:
  - a. een of meer in artikel 52, eerste lid, of artikel 52c, bedoelde cijferlijsten van een school voor voortgezet onderwijs, uitgereikt in een eerder jaar;
  - b. een of meer door een andere instelling voor educatie en beroepsonderwijs afgegeven cijferlijsten als bedoeld in artikel 52, eerste lid, of 53, eerste lid;
  - c. een of meer cijferlijsten als bedoeld in artikel 30, eerste of tweede lid, of artikel 31, eerste lid, van het Staatsexamenbesluit VO;
  - d. een of meer bewijzen van ontheffing als bedoeld in artikel 10, vierde lid, van dit besluit, of als bedoeld in artikel 11, vierde lid, van het Staatsexamenbesluit VO.
5. Cijferlijsten worden uitsluitend bij de vaststelling van de uitslag betrokken, indien na het jaar waarin zij zijn vastgesteld, nog geen 10 jaren zijn verstreken.
Vrijstellingsbewijzen worden uitsluitend bij de vaststelling van de uitslag betrokken indien na het jaar waarin het onderliggende diploma, getuigschrift of ander bewijsstuk is vastgesteld, nog geen 10 jaren zijn verstreken.
6. De kandidaat toont in voorkomend geval ten genoegen van de examencommissie VAVO aan dat hij recht heeft op een vrijstelling ingevolge de artikelen 11, 12, 13, 22, 23, 24 of 25, of ingevolge artikel 9, van dit besluit, dan wel als bedoeld in artikel 10 van het Staatsexamenbesluit VO.
7. De examencommissie VAVO vergewist zich ervan dat het eindexamen de in de artikelen 11, 12, 13, 22, 23, 24 of 25 voorgeschreven vakken omvat.
8. Indien de kandidaat eindexamen heeft afgelegd en in datzelfde jaar deelstaatsexamen heeft afgelegd of deeleindexamen aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs, worden de met het deelstaatsexamen respectievelijk deeleindexamen behaalde cijfers, indien de kandidaat daarom tijdig en schriftelijk heeft verzocht, betrokken bij de uitslagbepaling.

Artikel 49 Uitslag eindexamen leerwegen vmbo

1. De kandidaat die het eindexamen vmbo heeft afgelegd, is geslaagd indien:
  - a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is*;
  - b. hij voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 5 of meer heeft behaald en het schoolexamen rekenen** heeft afgelegd indien de kandidaat het vak wiskunde niet afgerond heeft.
  - c. hij onverminderd onderdeel b:
    - 1°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
    - 2°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald; of
    - 3°. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald;
  - d. hij voor het profielwerkstuk de kwalificatie “voldoende” of “goed” heeft behaald.
2. Zodra de eindcijfers en indien mogelijk de uitslag zijn vastgesteld, maakt de directeur deze schriftelijk aan de kandidaat bekend, onder mededeling van het in artikel 51 bepaalde. De uitslag is de definitieve uitslag indien artikel 51, eerste lid, geen toepassing vindt.

* Deze eis vervalt t/m 31 augustus 2030 indien minstens één certificaat/EBR voor een CE-vak uit 2020 bij de uitslag betrokken wordt.

**Het cijfer voor het schoolexamen rekenen wordt niet bij de uitslag betrokken, maar wordt op een aparte bijlage bij de cijferlijst vermeld.

Artikel 50 Uitslag eindexamen vwo en havo

1. De kandidaat die eindexamen vwo of havo heeft afgelegd, is geslaagd indien:
  - a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is*;
  - b. hij voor:
    - 1°. één van de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en voor zover van toepassing wiskunde A, wiskunde B of wiskunde C (kernvakken**) als eindcijfer 5 of meer heeft behaald en hij voor het andere vak dan wel vakken, genoemd in dit subonderdeel als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en
    - 2°. Het schoolexamen rekenen heeft afgelegd; indien de kandidaat het vak wiskunde niet afgerond heeft.***
  - c. hij onverminderd onderdeel b:
    - 1°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
    - 2°. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
    - 3°. voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt; of
    - 4°. voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
  - d. hij voor geen van de onderdelen, genoemd in het tweede lid, lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald;.
2. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, wordt het gemiddelde van de eindcijfers van ten minste de volgende onderdelen aangemerkt als het eindcijfer van één vak (het zgn. combinatiecijfer), voor zover voor deze onderdelen een eindcijfer is bepaald: maatschappijleer en het profielwerkstuk. Daaraan kan worden toegevoegd: algemene natuurwetenschappen en/of godsdienst of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs. Literatuur is voor de bepaling van de eindcijfers een onderdeel van het schoolexamen van de desbetreffende taal en literatuur.
3. De directeur bepaalt het eindcijfer, bedoeld in het tweede lid, als het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van de samenstellende onderdelen. Indien de uitkomst van deze berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
4. Zodra de eindcijfers en indien mogelijk de uitslag zijn vastgesteld, maakt de directeur deze schriftelijk aan de kandidaat bekend, onder mededeling van het in artikel 51 bepaalde. De uitslag is de definitieve uitslag indien artikel 51, eerste lid, geen toepassing vindt.

* Deze eis vervalt t/m 31 augustus 2030 indien minstens één certificaat/EBR voor een CE-vak uit 2020 bij de uitslag betrokken wordt.

** De zgn. kernvakkenregeling voor het havo en vwo houdt in: ten hoogste één vijf in het rijtje Nederlands, Engels, en wiskunde A/B/C en de rest voldoende.

*** Het cijfer voor het schoolexamen rekenen wordt niet bij de uitslag betrokken, maar wordt op een aparte bijlage bij de cijferlijst vermeld.

Artikel 51 Herkansing centraal examen

1. De kandidaat heeft voor één vak waarin hij reeds examen heeft afgelegd, nadat

ingevolge artikel 49, tweede lid, of artikel 50, vierde lid, de cijfers zijn bekendgemaakt, het recht om in het tweede tijdvak of, indien artikel 45, eerste lid, van toepassing is, in het derde tijdvak, opnieuw deel te nemen aan het centraal examen.

2. De kandidaat stelt de examencommissie VAVO vóór een door deze laatste te bepalen dag en tijdstip schriftelijk in kennis van gebruikmaking van het in het eerste lid bedoelde recht.
3. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.
4. Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld met overeenkomstige toepassing van artikel 48 en wordt deze schriftelijk aan de kandidaat bekendgemaakt.
5. n.v.t.
6. Het eerste tot en met vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op de vakken waarin in een examenjaar deeleindexamen is afgelegd. De kandidaat die in een examenjaar zowel eindexamen als een of meer deeleindexamens aflegt, oefent het in het eerste lid bedoelde recht per examenjaar ten hoogste eenmaal uit.

Artikel 51a is vervallen

Artikel 52 Diploma en cijferlijst

1. De examencommissie VAVO reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd, een cijferlijst uit waarop voor zover van toepassing zijn vermeld:
  - a. de cijfers voor het schoolexamen en de cijfers voor het centraal examen,
  - b. voor vwo en havo het vak of de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk,
  - c. voor vmbo het thema en de beoordeling van het profielwerkstuk,
  - d. n.v.t.
  - e. n.v.t.
  - f. n.v.t.
  - g. de eindcijfers voor de examenvakken, het combinatiecijfer (alleen bij HAVO en VWO) en
  - h. de uitslag van het eindexamen.
2. De examencommissie VAVO reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat, daaronder mede begrepen de kandidaat die zijn eindexamen met gunstig gevolg heeft voltooid ten overstaan van het CvTE, een diploma uit, waarop het profiel of de profielen zijn vermeld die bij de uitslag zijn betrokken. Op het diploma vmbo is in elk geval de leerweg vermeld die bij de uitslag is betrokken.
3. Indien een kandidaat in meer vakken examen heeft afgelegd dan in de vakken die ten minste samen een eindexamen vormen, worden de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld, tenzij de kandidaat daartegen bedenkingen heeft geuit.
4. Onze Minister stelt het model van de cijferlijst vast.
5. Voor de vermelding op de cijferlijst van vakken waarvoor de kandidaat vrijstelling of ontheffing is verleend bij het eindexamen geldt het volgende:
  - a. indien het betreft het eindexamen vwo of het eindexamen havo:
    - 1°. de vakken culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel worden niet vermeld op de cijferlijst indien de kandidaat het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs;
    - 2°. Het vak maatschappijleer waarvoor de kandidaat bij het eindexamen vwo is vrijgesteld op grond van het bezit van een diploma havo, wordt als vrijstelling vermeld op de cijferlijst;
    - 3°. vakken waarvoor de kandidaat is vrijgesteld op grond van artikel 9 van dit besluit of artikel 10 van het Staatsexamenbesluit VO, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
    - 4°. vakken waarvoor de kandidaat bij het eindexamen vwo is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen havo of eindexamen vmbo waarvan deze vwo-vakken deel uitmaakten, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
    - 5°. vakken waarvoor de kandidaat bij het eindexamen havo is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen of staatsexamen vmbo waarvan deze vakken dan wel de overeenkomstige vakken, bedoeld in artikel 14, achtste lid, van de wet, deel uitmaakten, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;

- 6°. andere vakken waarvoor de kandidaat vrijstelling of ontheffing is verleend, worden vermeld op de cijferlijst, zonder vermelding van een cijfer;
- b. indien het betreft het eindexamen vmbo:
- 1°. de vakken behorende tot de beeldende vorming, muziek, dans, drama en lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel worden niet vermeld op de cijferlijst indien de kandidaat het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs;
- 2°. vakken waarvoor de kandidaat is vrijgesteld op grond van artikel 9 van dit besluit of artikel 10 van het staatsexamenbesluit VO, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
- 3°. vakken waarvoor de kandidaat bij het staatsexamen vmbo voor zover het betreft de theoretische leerweg, is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen vmbo voor zover het betreft de kaderberoepsgerichte leerweg of de basisberoepsgerichte leerweg waarvan deze vakken dan wel de overeenkomstige vakken, bedoeld artikel 10, negende lid, van de wet, deel uitmaken, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
- 4° n.v.t.
- 5°. vakken die op grond van artikel 22, zevende lid, zijn gekozen in aanvulling op de daar bedoelde voorgeschreven vakken, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het daarvoor behaalde cijfer;
- 6°. andere vakken waarvoor de kandidaat vrijstelling of ontheffing is verleend, worden vermeld op de cijferlijst, zonder vermelding van een cijfer.
6. De directeur en de secretaris van het eindexamen tekenen de diploma's en de cijferlijsten. Beiden zijn en blijven onder alle omstandigheden verantwoordelijk voor de ondertekening. Zij mogen een andere functionaris, die door hen daartoe schriftelijk gemandateerd is, laten tekenen, doch slechts met vermelding van "namens deze" gevolgd door de handtekening, de naam en de functie van de ondertekenaar.
7. Indien de kandidaat in een bepaald jaar is geslaagd voor het eindexamen, draagt de examencommissie VAVO er op verzoek van de kandidaat zorg voor dat de behaalde cijfers voor de vakken waarin in datzelfde jaar de eindexamen of deelstaatsexamen is afgelegd, worden vermeld op de cijferlijst.
8. n.v.t.

Artikel 52a Voorschriften *judicium cum laude)**

1. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen vwo met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
- a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
- 1°. de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer berekend op grond van artikel 50, tweede lid, en de vakken van het profieldeel, en
- 2°. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
- b. ten minste het eindcijfer 7 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 50.
2. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen havo met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
- a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
- 1°. de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer berekend op grond van artikel 50, tweede lid, en de vakken van het profieldeel, en
- 2°. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
- b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 50.
3. Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen vmbo theoretische leerweg met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
- a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
- 1°. de vakken Nederlandse taal, Engelse taal en maatschappijleer, en de algemene vakken van het profieldeel, en
- 2°. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
- b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor het profielwerkstuk en alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 49.

*) Cum Laude slagen kan slechts indien alle (centrale) examens zijn afgelegd binnen de periode van het schooljaar voorafgaand aan de diplomering.

Artikel 52b en 52c niet van toepassing

Artikel 53 Certificaat en cijferlijst

1. De examencommissie VAVO reikt aan de kandidaat die deeleindexamen heeft afgelegd aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs, een cijferlijst uit waarop zijn vermeld, voor zover van toepassing:
  - a. de cijfers voor het schoolexamen en het centraal examen,
  - b. voor vwo en havo het vak of de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk,
  - c. voor vmbo het thema alsmede de beoordeling van het profielwerkstuk, en
  - d. de eindcijfers voor de examenvakken met inbegrip van het cijfer, bepaald op grond van artikel 50, tweede lid.
2. De examencommissie VAVO reikt aan de in het eerste lid bedoelde kandidaat, alsmede aan de kandidaat aan wie op grond van de definitieve uitslag niet op grond van artikel 52, tweede lid, een diploma kan worden uitgereikt, een certificaat uit, waarop zijn vermeld, voor zover van toepassing:
  - a. het vak of de vakken waarvoor de kandidaat een eindcijfer 6 of meer heeft behaald,
  - b. voor het vwo en havo het vak of de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk, en
  - c. voor het vmbo het thema van het profielwerkstuk, voor zover beoordeeld met "goed" of "voldoende".
3. n.v.t.
4. n.v.t.
5. Onze Minister stelt het model van het certificaat en de cijferlijst vast.

Artikel 54 Duplicaten en afgifte verklaringen en vervangende opleidingsdocumenten

1. Duplicaten van afgegeven diploma's, certificaten, vrijstellingsbewijzen en cijferlijsten worden niet verstrekt.
2. Een schriftelijke verklaring dat een in het eerste lid bedoeld document is afgegeven, welke verklaring dezelfde waarde heeft als dat document zelf, kan uitsluitend door onze Minister worden verstrekt.
3. Een document ter vervanging van een diploma, certificaat of cijferlijst kan uitsluitend door Onze Minister worden verstrekt indien op grond van artikel 4, vierde lid, artikel 7, eerste lid, of artikel 28b, tweede lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek de voornaam onderscheidenlijk de geslachtsnaam van de kandidaat is gewijzigd.

Hoofdstuk VI. OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 55 Afwijking wijze van examineren

1. De examencommissie VAVO kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. De kandidaat doet hiervoor uiterlijk op 10 oktober van het lopende schooljaar een aanvraag bij de examencommissie. De examencommissie VAVO bepaalt de wijze waarop het examen zal worden afgelegd, met dien verstande dat aan de overige bepalingen in dit besluit wordt voldaan. Hiervan wordt zo spoedig mogelijk mededeling gedaan aan de inspectie.
2. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap, geldt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat:
  - a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake deskundige psycholoog of orthopedagoog, neuroloog of psychiater is opgesteld,

- b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het centraal examen in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten, en
  - c. een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onder a genoemde deskundigenverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.
3. Het bevoegd gezag kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit, ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. Bedoelde afwijking kan betrekking hebben op het vak Nederlandse taal en letterkunde; het vak Nederlandse taal en enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.
  4. De in het 3^e lid bedoelde afwijking bestaat voor zover het het centraal examen betreft slechts uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van een verklarend woordenboek der Nederlandse taal.
  5. Van elke afwijking op grond van het derde lid wordt mededeling gedaan aan de inspectie.

Artikel 56 Gegevensverstrekking

Zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de definitieve uitslag stuurt het bevoegd gezag aan onze Minister een opgave waarop voor de kandidaten voor zover van toepassing zijn vermeld:

- a. het profiel of de profielen dan wel de leerweg waarop het examen betrekking heeft;
- b. de vakken waarin examen is afgelegd;
- c. de cijfers van het schoolexamen alsmede in voorkomend geval, het vak of de vakken waarop het profielwerkstuk in het VWO of HAVO betrekking heeft en de beoordeling en het thema van het profielwerkstuk in het VMBO;
- d. de cijfers van het centraal examen;
- e. de eindcijfers;
- f. de uitslag van het eindexamen.

Artikel 57 Bewaren examenwerk

Het examenwerk van het centraal examen en alle overige relevante documenten worden gedurende de wettelijk vastgestelde termijn van een half jaar in het archief van de school bewaard, ter inzage voor belanghebbenden. Kopiëren en/of scannen t.b.v. inzage is niet toegestaan.

Artikel 58 Afwijkende inrichting examen

Ten behoeve van experimenten met een andere inrichting van het eindexamen kan Onze Minister toestaan dat van besluit wordt afgeweken.

Artikel 59 Spreiding voltooiing eindexamen

Het bevoegd gezag kan, de inspectie gehoord, toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek is of ten gevolge van bijzondere omstandigheden niet in staat is geweest het onderwijs in alle betrokken eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het centraal examen en in voorkomende gevallen het schoolexamen, voor een deel van de vakken in het ene schooljaar en voor het andere deel in het daaropvolgende schooljaar wordt afgelegd.

Artikel 60. Hardheidsclausule

Onze Minister kan bij of krachtens dit besluit vastgestelde voorschriften buiten toepassing laten of daarvan afwijken voor zover onverkorte toepassing zal leiden tot onbillijkheden van overwegende aard.

Artikel 61. Overgangperiode schoolexamen rekenen

1. Het eindexamen vmbo en havo omvat voor leerlingen die geen eindexamen afleggen in het vak wiskunde een schoolexamen rekenen als bedoeld in artikel 118jj van de wet.
2. In afwijking van het eerste lid is een kandidaat die in het bezit is van het diploma van een leerweg in het vmbo en die het schoolexamen rekenen heeft afgelegd zoals deze op grond van

artikel 2, tweede lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen is vastgesteld voor het eindexamen vmbo, bij het afleggen van het eindexamen in een andere leerling van het vmbo, vrijgesteld van het schoolexamen rekenen.

3. Het cijfer voor het schoolexamen rekenen weegt niet mee in de uitslagbepaling voor het eindexamen vmbo en havo, bedoeld in de artikelen 49 en 50.
4. In afwijking van de artikelen 52, eerste lid, onderdeel a, 52c, tweede lid en 53, eerste lid, onderdeel a, tweede lid, onderdeel a, derde lid, onderdeel a, en vierde lid, onderdeel b, wordt het cijfer voor het schoolexamen rekenen vermeld op een bijlage bij de cijferlijst.
5. Het vierde lid is van overeenkomstige toepassing op het eindcijfer van het vak wiskunde, indien de kandidaat het eindexamen wiskunde heeft afgelegd, het eindcijfer voor wiskunde niet is betrokken in de uitslagbepaling, bedoeld in artikel 49 of artikel 50, en de kandidaat bedenkingen heeft geuit tegen het opnemen van het eindcijfer van het vak wiskunde op de cijferlijst op grond van artikel 52, derde lid.
6. N.v.t.
7. Dit artikel vervalt op een bij een koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Artikel 62 t/m 65b zijn vervallen

Artikel 66, 67, 68 zijn niet van toepassing

Artikel 69 Verantwoordelijkheid

1. De school is niet verantwoordelijk voor mededelingen over zaken betreffende het schoolexamen en het centraal examen, gedaan door andere personen dan de leden van de examencommissie. De kandidaten wordt met klem aangeraden dit soort informatie uitsluitend bij de laatstgenoemden in te winnen.
2. In gevallen waarin deze regeling niet voorziet, beslist de examencommissie VAVO.

Dit examenreglement is gebaseerd op het “Eindexamenbesluit VO”.